Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK TRIBUNÁLU (osmého rozšířeného senátu)

20. května 2015 *

„Hospodářská soutěž — Kartelové dohody — Evropský trh fosfátů používaných ve výživě zvířat — Rozhodnutí, kterým se konstatuje porušení článku 101 SFEU — Přidělování prodejních kvót, koordinace cen a obchodních podmínek, jakož i výměna citlivých obchodních informací — Odstoupení žalobkyň z postupu při narovnání — Pokuty — Povinnost uvést odůvodnění — Závažnost a doba trvání protiprávního jednání — Spolupráce — Neuplatnění rozpětí možných pokut sděleného během postupu při narovnání“

Ve věci T-456/10,

Timab Industries, se sídlem v Dinard (Francie),

Cie financière et de participations Roullier (CFPR), se sídlem v Saint-Malo (Francie),

zastoupené N. Lenoirem a M. Truffierem, advokáty,

žalobkyně,

proti

Evropské komisi, zastoupené C. Giolitem, B. Monginem a F. Ronkes Agerbeekem, jako zmocněnci,

žalované,

jejímž předmětem je návrh na zrušení rozhodnutí Komise C (2010) 5001 final ze dne 20. července 2010 v řízení podle článku 101 [SFEU] a článku 53 Dohody o EHP (věc COMP/38.866 – Fosfáty používané ve výživě zvířat), a podpůrně návrh na snížení výše pokuty uložené žalobkyním uvedeným rozhodnutím,

TRIBUNÁL (osmý rozšířený senát),

ve složení D. Gratsias, předseda, O. Czúcz, A. Popescu, M. Kančeva a C. Wetter (zpravodaj), soudci,

vedoucí soudní kanceláře: J. Plingers, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 11. července 2014,

vydává tento

* Jednací jazyk: francouzština.

Rozsudek

Skutečnosti předcházející sporu

1 Rozhodnutím C (2010) 5001 final ze dne 20. července 2010 v řízení podle článku 101 [SFEU] a článku 53 Dohody o EHP (věc COMP/38.866 – Fosfáty používané ve výživě zvířat) (dále jen „napadené rozhodnutí“) Evropská komise konstatovala, že žalobkyně, společnosti Timab Industries (dále jen „Timab“) a Cie financière et de participations Roullier (CFPR) (dále jen „CFPR“), porušily článek 101 SFEU a od 1. ledna 1994 článek 53 Dohody o EHP tím, že se od 16. září 1993 do 10 února 2004 účastnily jediného a trvajícího protiprávního jednání spočívajícího v rozdělení velké části evropského trhu s fosfáty používanými ve výživě zvířat (dále jen „FVZ“) prostřednictvím přidělení prodejních kvót a zákazníků účastníkům kartelového dohody, jakož i v koordinaci cen a v potřebné míře i obchodních podmínek (článek 1 napadeného rozhodnutí).

2 Jak je uvedeno v bodě 17 odůvodnění napadeného rozhodnutí, společnost Timab je dceřinou společností „skupiny Roullier“, jejíž holdingovou společností je společnost CFPR. Společnost Timab vyrábí a uvádí na trh různé chemické výrobky, včetně FVZ.

3 Dne 28. listopadu 2003 požádala skupina Kemira o ochranu před pokutami na základě oznámení Komise o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů (Úř. věst. 2002, C 45, s. 3, Zvl. vyd. 08/002, s. 155, dále „oznámení o spolupráci“). Žádost se týkala období od roku 1989 do roku 2003 (bod 33 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

4 Dne 10. a 11. února 2004 provedla Komise ve Francii a Belgii kontroly v prostorách několika podniků působících v odvětví FVZ. Společnost Timab byla jedním z podniků, ve kterých tyto kontroly proběhly (bod 35 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

5 Dne 18. února 2004 podala společnost Tessenderlo Chemie NV žádost o uplatnění oznámení o spolupráci, jež se týkala celého období protiprávního jednání (roky 1969 až 2004) (bod 36 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

6 Dne 27. března 2007 podaly společnost Quimitécnica.com-COMERCIA e Indústria Química SA a její mateřská společnost José de Mello SGPS SA žádost o uplatnění oznámení o spolupráci (bod 37 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

7 Dne 14. října 2008 žalobkyně rovněž podaly žádost o uplatnění oznámení o spolupráci, doplněnou dne 28. října 2009 (bod 39 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

8 Dopisy ze dne 19. února 2009 Komise informovala strany kartelové dohody, včetně společnosti Timab, o zahájení postupu s cílem přijmout rozhodnutí podle kapitoly III nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v článcích 81 [ES] a 82 [ES] (Úř. věst. 2003, L 1, s. 1; Zvl. vyd. 08/002, s. 205), a stanovila lhůtu, ve které mohou strany řízení písemně prohlásit, že jsou připraveny vstoupit do jednání o narovnání ve smyslu článku 10a nařízení Komise (ES) č. 773/2004 ze dne 7. dubna 2004 o vedení řízení Komise podle článků 81 [ES] a 82 [ES] (Úř. věst. L 123, s. 18; Zvl. vyd. 08/003, s. 81) (bod 40 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

9 Příprava narovnání vedla k několika dvoustranným schůzkám mezi Komisí a dotyčnými podniky, během kterých byla sdělena podstata námitek, jakož i důkazy na jejich podporu. Po těchto schůzkách Komise stanovila rozpětí možných pokut (minimální a maximální částku). Na schůzce konané dne 16. září 2009 bylo toto rozpětí sděleno společnosti Timab.

10 Následně Komise stanovila dotyčným společnostem lhůtu pro předložení formálních návrhů na narovnání v souladu s čl. 10a odst. 2 nařízení č. 773/2004. Všechny strany kartelové dohody předložily návrhy na narovnání ve lhůtě, která jim byla stanovena, s výjimkou žalobkyň, které se rozhodly z postupu při narovnání odstoupit.

11 Dne 23. listopadu 2009 Komise přijala soubor šesti oznámení námitek určených žalobkyním a také každé ze stran kartelové dohody, jež souhlasily s účastí na postupu při narovnání. Všechny strany, kterým byla určena oznámení námitek, s výjimkou žalobkyň odpověděly, že oznámení námitek odpovídá obsahu jejich návrhů a že proto nadále zůstávají vázány postupem při narovnání (body 44 až 45 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

12 Žalobkyně měly přístup ke spisu, odpověděly na oznámení námitek dne 2. února 2010 a zúčastnily se slyšení, které se konalo dne 24. února 2010.

13 Dne 20. července 2010 přijala Komise napadené rozhodnutí. Uvedené rozhodnutí bylo určeno žalobkyním.

14 Ve stejný den přijala Komise rozhodnutí C (2010) 5004 final týkající se téže věci (dále jen „samostatné rozhodnutí“), jehož příjemci byly strany, které souhlasily s účastí na postupu při narovnání a předložily návrh na narovnání, a sice skupina Kemira (společnosti Yara Phosphates Oy, Yara Suomi Oy a Kemira Oy), společnost Tessenderlo Chemie, skupina Ercros (společnosti Ercros SA a Ercros Industrial SA), skupina CMF (společnosti FMC Foret SA, FMC Netherlands BV a FMC Corporation) a společnost Quimitécnica.com-Comércia e Indústria Química a její mateřská společnost José de Mello SGPS.

15 Z napadeného rozhodnutí v podstatě vyplývá, že se hlavní evropští výrobci FVZ dohodli rozdělit si velkou část evropského trhu s FVZ přidělením si prodejních kvót podle regionů a zákazníků. Dohodli se také na koordinaci cen a v potřebné míře i obchodních podmínek. Původní dohoda, uzavřená písemně dne 19. března 1969 mezi v té době pěti největšími výrobci FVZ, měla za cíl vyřešit situaci nadbytečné kapacity na evropském trhu. Dohoda rovněž předpokládala roční revizi prodejních kvót. Následně byl zaveden monitorovací mechanismus za účelem kontroly provádění dohody na trhu a řešení konfliktů v případě velkých odchylek od kvót dohodnutých na základě kompenzačního systému. Základní ujednání kartelové dohody byla pojmenována CEPA (Centre d’étude des phosphates alimentaires – Centrum pro studium krmných fosfátů). S cílem zajistit fungování a trvalost kartelové dohody měly být na základě této dohody uzavřeny dodatečné zvláštní dohody a přijata regionální dílčí opatření. Přistoupení francouzských výrobců k ujednáním CEPA bylo potvrzeno od roku 1970. Od roku 1978 reagovali účastníci kartelové dohody na kritickou situaci trhu reorganizací do třech dílčích skupin. V letech 1991 až 1992 se strany kartelové dohody rozhodly pro návrat k jediné struktuře (Super CEPA), která zahrnovala pět zemí střední Evropy (Německo, Rakousko, Belgii, Nizozemsko a Švýcarsko), Dánsko, Finsko, Maďarsko, Irsko, Norsko, Polsko, Spojené království a Švédsko. Jednání se konala na dvou úrovních: „centrální schůzky“ nebo schůzky „na evropské úrovni“, v rámci kterých byla přijímána obecná politická rozhodnutí, a „setkání odborníků“, v rámci kterých probíhala na národní nebo regionální úrovni podrobnější jednání stran kartelové dohody působících v dané zemi nebo konkrétním regionu. Tato jediná struktura byla propojena s hospodářskými subjekty ve Francii, kde se na národní úrovni nadále uplatňoval koluzní mechanismus.

16 Co se konkrétně týče žalobkyň, z napadeného rozhodnutí vyplývá, že společnost Timab byla od okamžiku, kdy začala z Francie vyvážet velká množství, začleněna kromě francouzské části kartelové dohody i v regionálním rámci Super CEPA. V září 1993 přistoupila k ujednáním Super CEPA. Vedle schůzek Super CEPA se účastnila schůzek týkajících se Francie a Španělska (body 123, 131, 138 a 143 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

17 Při stanovení výše pokuty uložené každému z podniků vycházela Komise z pokynů pro výpočet pokut uložených podle čl. 23 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1/2003 (Úř. věst. 2006, C 210, s. 2, dále jen „pokyny z roku 2006“).

18 Zaprvé Komise rozhodla, že za hodnotu relevantních tržeb je třeba považovat hodnotu tržeb podniku za FVZ na území členských států Evropské unie a smluvních stran Dohody o EHP, jež souvisejí s protiprávním jednáním. Namísto hodnoty tržeb podniku během posledního celého hospodářského roku jeho účasti na protiprávním jednání, která se obvykle použije podle bodu 13 pokynů z roku 2006, Komise považovala v tomto případě za vhodnější použít skutečné tržby podniků po dobu jejich účasti na protiprávním jednání, a to zejména s ohledem na mimořádně dlouhé trvání kartelu, jeho zeměpisný rozsah, skutečnost, že určitá území dotčená danými praktikami spadala pod unijní jurisdikci a ustanovení článku 101 SFEU a článku 53 Dohody o EHP až po přistoupení k Unii nebo k dotyčným zemím EHP, jakož i s ohledem na skutečnost, že se hodnota tržeb stran kartelové dohody v průběhu let jejich účasti měnila (bod 321 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

19 Zadruhé Komise poznamenala, že s přihlédnutím k závažnosti spáchaného protiprávního jednání je třeba pro výpočet základní částky pokuty stanovit podíl 17 % hodnoty tržeb z prodeje dotčených výrobků, a to pro všechny účastníky kartelové dohody (body 324 až 328 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

20 Zatřetí v případě podniků, které neměly k dispozici historické údaje o skutečných tržbách v jednotlivých zemích, byla s jejich souhlasem použita hodnota příslušných tržeb během posledního celého hospodářského roku jejich účasti na protiprávním jednání vynásobena počtem let, během nichž se dané podniky takového jednání účastnily, v souladu s bodem 24 pokynů z roku 2006 (body 321 a 331 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

21 Začtvrté se Komise domnívala, že okolnosti projednávaného případu odůvodňují zahrnout do základní částky pokuty zvýšení rovnající se 17 % roční průměrné hodnoty tržeb v době trvání protiprávního jednání, aby se zajistil odrazující účinek v souladu s bodem 25 pokynů z roku 2006, a to pro všechny účastníky kartelové dohody (body 332 a 335 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

22 Zapáté Komise neuplatnila vůči žádnému z účastníků kartelové dohody přitěžující nebo polehčující okolnosti (body 337 až 347 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

23 Zašesté Komise z důvodu uplatnění 10% hranice celkového obratu na pokuty uložené podle čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003 snížila základní částku pokuty některým účastníkům kartelu. Vzhledem k tomu, že základní částka pokuty žalobkyň nepřesahovala 10 % celkového obratu za rok 2009, Komise nepřistoupila k úpravě této základní částky.

24 Zasedmé se Komise na základě oznámení o spolupráci rozhodla, že by bylo vhodné přiznat společnosti Kemira, jakož i společnostem Yara Phosphates Oy a Yara Suomi Oy, jež byly součástí stejného podniku jako společnost Kemira, 100% snížení pokuty podle bodu 8 písm. a) tohoto oznámení (body 349 až 350 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Komise také přiznala 50% snížení pokuty společnosti Tessenderlo Chemie na základě bodu 23 oznámení o spolupráci za období po 31. březnu 1989 a konstatovala, že tato společnost nemusí platit žádnou pokutu za období od 19. března 1969 do 31. března 1989 (bod 353 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Snížení pokuty o 25 % bylo přiznáno společnosti Quimitécnica.com-Comércia e Indústria Química a její mateřské společnosti José de Mello SGPS (bod 355 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Konečně, Komise přiznala 5 % snížení pokuty žalobkyním (bod 359 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

25 Zaosmé, jelikož nebylo možné použít oznámení Komise o postupu při narovnání s cílem přijmout rozhodnutí podle článků 7 a 23 nařízení Rady (ES) č. 1/2003 v případech kartelů (Úř. věst. 2008, C 167, s. 1, dále jen „oznámení o narovnání“), nebylo žalobkyním přiznáno žádné snížení v souvislosti s postupem při narovnání. V samostatném rozhodnutí odměnila Komise příjemce tohoto rozhodnutí za narovnání 10% snížením pokuty, která jim měla být uložena (body 361 a 362 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

26 Zadeváté, žádost žalobkyň o snížení pokuty z důvodu platební neschopnosti (bod 35 pokynů z roku 2006) byla zamítnuta, zatímco žádosti společnosti [*důvěrné*] bylo částečně vyhověno (body 372 až 375 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

27 Jak již bylo uvedeno v bodě 1 výše, Komise v článku 1 napadeného rozhodnutí konstatovala, že žalobkyně porušily článek 101 SFEU a od 1. ledna 1994 článek 53 Dohody o EHP tím, že se od 16. září 1993 do 10. února 2004 účastnily jediného a trvajícího protiprávního jednání vztahujícího se na většinu území členských států Unie a smluvních stran Dohody o EHP, jehož cílem bylo rozdělení evropského trhu FVZ prostřednictvím přidělení prodejních kvót a zákazníků jednotlivým účastníkům kartelového dohody, jakož i koordinace cen a v potřebné míře i obchodních podmínek.

28 Podle článku 2 napadeného rozhodnutí uložila Komise za toto protiprávní jednání společnostem Timab a CFPR společně a nerozdílně pokutu ve výši 59 850 000 eur.

Řízení a návrhová žádání účastnic řízení

29 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 1. října 2010 podaly žalobkyně projednávanou žalobu.

30 Dopisem došlým kanceláři Tribunálu dne 5. listopadu 2010 žalobkyně požádaly Tribunál, aby přijal organizační procesní opatření, na základě kterého nařídí Komisi, aby mu předložila čtyři skupiny dokumentů týkající se napadeného rozhodnutí nebo samostatného rozhodnutí, jež mají žalobkyně v úmyslu použít na podporu několika svých žalobních důvodů.

31 Dne 6. ledna 2011 předložila Komise svou žalobní odpověď.

32 Organizačním procesním opatřením ze dne 1. února 2011 Tribunál na základě článku 64 svého jednacího řádu vyzval Komisi, aby předložila dokumenty požadované žalobkyněmi.

33 Důkazním opatřením ze dne 16. března 2011 Tribunál na základě čl. 65 písm. b) a čl. 66 odst. 1 ve spojení s čl. 67 odst. 3 druhým pododstavcem jednacího řádu nařídil Komisi, aby předložila dokumenty, které nepředložila v rámci organizačního procesního opatření uvedeného v bodě 32 výše. Komise vyhověla tomuto důkaznímu opatření ve stanovené lhůtě.

34 Organizačním procesním opatřením ze dne 28. června 2011 Tribunál vyzval Komisi, aby objasnila některé části dokumentů uvedených v bodě 33 a povolil ji, aby vyslechla dotyčné podniky ohledně možné důvěrné povahy údajů, jež se jich týkají a jsou v dotčených dokumentech uvedeny.

35 Následně byly některé dokumenty doručeny žalobkyním s tím, že nemohou být použity pro jiné účely než ty, pro které byly předloženy, a že z tohoto důvodu tyto dokumenty a údaje v nich obsažené nesmí být zveřejněny. Část dokumentů předložených Komisí byla vyňata ze spisu a posléze do něho vrácena.

36 Dne 22. března 2012 došla kanceláři Tribunálu replika a dne 21. června 2012 duplika.

37 Na základě zprávy soudce zpravodaje rozhodl Tribunál (osmý rozšířený senát) zahájit ústní část řízení a v rámci organizačních procesních opatření upravených v článku 64 jednacího řádu požádal Komisi o předložení určitých dokumentů, položil ji otázky a vyzval ji, aby na ně písemně odpověděla. Komise jeho výzvám ve stanovené lhůtě vyhověla.

38 Před jednáním měli zástupci žalobkyň poté, co podepsali dohodu o mlčenlivosti, možnost nahlédnout v kanceláři Tribunálu do části důvěrné verze samostatného rozhodnutí, což byl jeden z dokumentů požadovaných v rámci organizačního procesního opatření.

39 Účastnice řízení přednesly své řeči a odpověděly na otázky položené Tribunálem během jednání z části konaného s vyloučením veřejnosti dne 11. července 2014.

40 Na jednání žalobkyně uvedly, že berou zpět žalobní důvody vycházející z porušení zásady zákazu zpětné účinnosti pokynů z roku 2006, z přihlédnutí k nadměrné délce správního řízení jakožto polehčující okolnosti, z porušení zásady rovného zacházení a oznámení o spolupráci, pokud jde o jejich spolupráci ve srovnání se spoluprací společnosti Quimitécnica.com-Comércia e Indústria Química, a že v rámci žalobního důvodu vycházejícího z porušení článku 23 nařízení č. 1/2003 berou zpět argumenty uvedené v replice, jež se týkají vztahu mezi uplatněním 10% snížení z důvodu narovnání a 10% hranice stanovené v článku 23 tohoto nařízení, což bylo zaznamenáno v protokolu z jednání.

41 Žalobkyně navrhují, aby Tribunál:

— zrušil napadené rozhodnutí;

— podpůrně zrušil článek 1 napadeného rozhodnutí v rozsahu, v němž Komise konstatovala, že se podílely na praktikách týkajících se obchodních podmínek a kompenzačního systému;

— rovněž podpůrně a v každém případě změnil článek 2 napadeného rozhodnutí a podstatně snížil výši pokuty, která jim byla společně a nerozdílně uložena;

— uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

42 Komise navrhuje, aby Tribunál:

— zamítl žalobu;

— uložil žalobkyním náhradu nákladů řízení.

Právní otázky

43 Na podporu své žaloby žalobkyně vznáší řadu žalobních důvodů, které lze rozdělit do tří skupin. První skupina žalobních důvodů se vztahuje k postupu při narovnání, a zejména ke skutečnosti, že žalobkyně odstoupily z tohoto postupu, druhá skupina se týká některých praktik tvořících prvky dotčené kartelové dohody, a to kompenzačního mechanismu a obchodních podmínek, a konečně třetí skupina se týká několika aspektů stanovení výše pokuty.

K návrhovým žádáním znějícím na zrušení napadeného rozhodnutí

K postupu při narovnání

44 V rámci této skupiny žalobních důvodů žalobkyně předkládají řadu argumentů týkajících se porušení práva na obhajobu, předpisů upravujících postup při narovnání, zásady ochrany legitimního očekávání a zásady řádné správy, jakož i zneužití pravomoci.

45 Žalobkyně Komisi v podstatě vytýkají, že podniku, který odstoupil z postupu při narovnání, uložila pokutu vyšší, než byla maximální částka rozpětí sděleného v rámci jednání o narovnání.

46 Žalobkyně uplatňují několik porušení svého práva na obhajobu, přičemž první vyplývá z nesprávného právního posouzení a nesprávného posouzení skutkového stavu, jichž se měla dopustit Komise, druhé se týká porušení práva neusvědčovat sám sebe a třetí se týká porušení zásady rovnosti zbraní.

47 Zaprvé si Komise nesprávně vyložila jejich žádost o uplatnění oznámení o spolupráci, a odpověď na žádost o informace.

48 Popírají, že radikálně změnily strategii poté, co se dozvěděly o rozpětí pokut. Tvrdí, že pouze využily bodu 11 (souhlas se vstupem do jednání o narovnání) a bodu 16 (rozhodnutí o tom, zda uzavřít či neuzavřít narovnání na základě znalosti stavu věcí) oznámení o narovnání, jelikož se nemohly doznat k protiprávnímu jednání, jak ho posoudila Komise. Navíc jejich žádost o uplatnění oznámení o spolupráci, byla pouze věcně popisná a nekvalifikovala protiprávní jednání jako jediné. Nesprávná kvalifikace skutků provedená Komisí, které jim v žádném případě nelze přičíst, byla výsledkem nedostatečné analýzy spisu z pohledu povinnosti Komise pečlivě a nestranně zkoumat případy, které jsou jí předloženy. Nemnohé dokumenty zmiňující jméno společnosti Timab v souvislosti se skutečnostmi, které nastaly před 16. zářím 1993, umožňují dojít k závěru, že se tato společnost schůzek CEPA nezúčastňovala.

49 Zadruhé, co se týče porušení práva neusvědčovat sám sebe, žalobkyně poukazují na „právo“ podniků zakotvené v bodě 16 oznámení o narovnání „rozhodnout se o tom, zda uzavřít narovnání či nikoliv na základě znalosti stavu věcí“. Tato možnost poskytovaná podnikům vychází podle názoru žalobkyň z výkonu práva na obhajobu a práva neusvědčovat sám sebe. Sankce za odstoupení od narovnání tedy porušuje právo neusvědčovat sám sebe, které vyplývá z práva na obhajobu.

50 Zatřetí, co se týče zásady rovnosti zbraní, žalobkyně tvrdí, že nemohly předpokládat, že Komise značně zkrátí dobu trvání protiprávního jednání a zároveň jim uloží výrazně vyšší pokutu. Asymetrie informací, která byla pro řízení typická, žalobkyně znevýhodnila, čímž byla zjevně porušena zásada rovnosti zbraní a jejich právo na obhajobu.

51 Dále žalobkyně uplatňují porušení zásady ochrany legitimního očekávání a zásady řádné správy, jakož i existenci zneužití pravomoci.

52 Co se týče zásady ochrany legitimního očekávání, žalobkyně tvrdí, že Komise nemohla přijmout rozhodnutí, jež maří jejich očekávání založená na konkrétních ujištěních, která obdržely ze strany Komise ohledně obsahu rozhodnutí, které hodlala přijmout.

53 Stran zásady řádné správy žalobkyně uvádí, že nemohly předvídat závěry Komise v napadeném rozhodnutí, a to zejména s ohledem na slyšení konané dne 24. února 2010, které následovalo po oznámení námitek, a schůzku konanou dne 7. června 2010. Během této schůzky se hovořilo o možném poklesu snížení za spolupráci, ale nikoli o neuplatnění polehčujících okolností, a tím spíše ani o důvodech tohoto neuplatnění.

54 Konečně, Komise se podle tvrzení žalobkyň dopustila zneužití pravomoci tím, že se rozhodla uložit vyšší sankci za odmítnutí přistoupit na narovnání.

55 Komise odmítá argumenty vznesené žalobkyněmi.

56 Je třeba připomenout, že v rámci projednávané žaloby se žalobkyně domnívají, že byly „potrestány“ za to, že odstoupily z postupu při narovnání, uložením vyšší pokuty, než kterou měly nárok očekávat. Jejich obhajoba proti námitkám, které Komise vznesla při řádném správním řízení, směřuje k uznání existence různých protiprávních jednání, a tudíž ke snížení pokuty. Kromě toho by podle názoru žalobkyň neměla částka pokuty v žádném případě přesahovat částku odpovídající horní hranici (zvýšené o 10 %) rozpětí pokut, které jim bylo sděleno za účelem narovnání.

57 Z toho důvodu se jejich výtky týkají zejména toho, že jim byla uložena mnohem vyšší pokuta, než se původně předpokládalo. Nehledě na jejich kritické připomínky k postupu při narovnání se jejich výtky, jako jsou ty, které vychází z porušení práva na obhajobu, zásad rovnosti zbraní, ochrany legitimního očekávání a řádné správy, jakož i z údajného zneužití pravomoci, především týkají řádného správního řízení, jež vedlo k přijetí napadeného rozhodnutí.

– Úvodní poznámky

58 Úvodem považuje Tribunál za užitečné, aby bylo před přezkumem výtek vznesených v rámci této první skupiny žalobních důvodů stručně připomenuto, v čem spočívá postup při narovnání.

59 Postup při narovnání byl zaveden nařízením Komise (ES) č. 622/2008 ze dne 30. června 2008, kterým se mění nařízení (ES) č. 773/2004 s ohledem na postup při narovnání v případech kartelů (Úř. věst. L 171, s. 3). Tento postup byl upřesněn v oznámení o narovnání.

60 Cílem tohoto nového postupu je zjednodušit a urychlit správní řízení, jakož i snížit počet žalob podaných k unijním soudům, čímž bude Komisi umožněno zabývat se více případy se stejnými zdroji.

61 Postup při narovnání v podstatě předpokládá, že podniky, které jsou předmětem šetření, v rámci kterého čelí usvědčujícím důkazům a přistoupí na narovnání, doznají svou účast na protiprávním jednání, za určitých podmínek se zřeknou svého práva na přístup ke správním spisům a svého práva být vyslechnut a souhlasí s tím, že obdrží oznámení námitek a konečné rozhodnutí v dohodnutém úředním jazyce Evropské unie (oznámení o narovnání, bod 20). Mimoto zohledňuje-li oznámení námitek jejich návrhy na narovnání, uvedené podniky na toto oznámení odpoví tak, že ve stanovené lhůtě potvrdí, že uvedené oznámení odpovídá obsahu jejich návrhů na narovnání, a jsou proto nadále vázány postupem při narovnání (oznámení o narovnání, bod 26).

62 Komise jim naopak sníží o 10 % výši pokuty, která by jim byla uložena na základě řádného řízení v souladu s jejími pokyny pro výpočet pokut, jakož i oznámením o spolupráci (oznámení o narovnání, body 30 až 33).

63 I když se spolupráce v rámci tzv. politiky „shovívavosti“ a spolupráce v rámci postupu při narovnání mohou jevit tak, že se navzájem doplňují, zahájení postupu při narovnání přísluší na rozdíl od prvního typu spolupráce, kterou iniciuje žádající společnost, výhradně Komisi.

64 Z bodu 4 odůvodnění nařízení č. 622/2008 vyplývá, že Komise musí zohlednit pravděpodobnost dosažení společného porozumění se zúčastněnými stranami ohledně rozsahu možných námitek v rozumném časovém horizontu s přihlédnutím k takovým faktorům, jako jsou například: počet zúčastněných stran, předvídatelné sporné názory na rozdělení odpovědnosti, rozsah napadání skutkových okolností. Z tohoto bodu odůvodnění rovněž vyplývá, že Komise může kromě úvah spojených s případnou větší účinností řešení kartelových dohod vzít v úvahu další otázky, jako je například možnost přijetí precedentního rozhodnutí. Komise má značnou diskreční pravomoc pro stanovení, které případy jsou vhodné k dohodě o narovnání.

65 Mimoto byť je cílem politiky shovívavosti odhalit kartelové dohody a usnadnit Komisi její úkol v tomto ohledu, politika narovnání spíše připívá k větší účinnosti řízení v oblasti kartelových dohod. Postup při narovnání tak Komisi může umožnit řešit případy v oblasti kartelových dohod rychleji a efektivněji pomocí zjednodušeného postupu.

66 Postup při narovnání v zásadě probíhá následujícím způsobem. Postup zahajuje Komise se souhlasem dotyčných podniků (oznámení o narovnání, body 5, 6 a 11). Písemné prohlášení podniku, že je připraven vstoupit do jednání o narovnání s cílem případně předložit návrh na narovnání v pozdějším stadiu, neznamená doznání toho, že se dopustil protiprávního jednání nebo je za něj zodpovědný (oznámení o narovnání, bod 11).

67 Od zahájení řízení jsou podniky, které jsou předmětem šetření a účastní se postupu při narovnání, informovány Komisí v rámci dvoustranných jednání o základních elementech „jako jsou např. tvrzené skutečnosti, kvalifikace těchto skutečností, závažnost a doba trvání údajného kartelu, rozdělení odpovědnosti, odhadované rozpětí možných pokut, jakož i důkazy, na kterých jsou založeny možné námitky“ (oznámení o narovnání, bod 16). Toto umožňuje stranám účinně prosazovat svá stanoviska k námitkám, které by Komise mohla proti nim vznést, a tudíž přijmout rozhodnutí o tom, zda uzavřít či neuzavřít narovnání na základě znalosti stavu věcí (oznámení o narovnání, bod 16).

68 Až po sdělení těchto informací si dotyčné podniky mohou zvolit postup při narovnání a předložit návrh na narovnání, ve kterém v podstatě výslovně uznají odpovědnost za protiprávní jednání, odsouhlasí rozpětí pokut a potvrdí, že nezamýšlí požádat o přístup ke spisu nebo o to být znovu slyšeny při slyšení, pouze pokud jejich návrh na narovnání Komise zohlední v oznámení námitek a v rozhodnutí (oznámení o narovnání, bod 20).

69 Na základě tohoto doznání a potvrzení poskytnutých dotyčnými podniky předá Komise těmto podnikům oznámení námitek a následně přijme konečné rozhodnutí. Toto rozhodnutí se v podstatě zakládá na tom, že strany jednoznačně uznaly svou odpovědnost, nezpochybnily oznámení námitek a že zůstávají vázány závazkem k narovnání (oznámení o narovnání, body 23 až 28).

70 V případě, že se dotyčný podnik rozhodne nepřistoupit na narovnání, řídí se postup, který vede ke konečnému rozhodnutí, obecnými ustanoveními nařízení č. 773/2004 namísto ustanoveními upravujícími postup při narovnání. To platí i v případě, že se Komise sama rozhodne ukončit postup při narovnání (oznámení o narovnání, body 19, 27 a 29).

71 Pokud narovnání nezahrnuje všechny účastníky protiprávního jednání, například jako v projednávané věci v případě, že jeden z podniků odstoupí z postupu při narovnání, Komise přijme podle zjednodušeného řízení (postup při narovnání) rozhodnutí určené účastníkům protiprávního jednání, kteří se rozhodli přistoupit na narovnání, jež odráží jejich jednotlivé závazky, a podle řádného řízení rozhodnutí určené účastníkům protiprávního jednání, kteří se rozhodli nepřistoupit na narovnání.

72 I v takovém hybridním případě zahrnujícím přijetí dvou rozhodnutí určených jiným osobám podle dvou samostatných postupů se však jedná o účastníky jedné a téže kartelové dohody, takže je nutné dodržet zásadu rovného zacházení. V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury uvedená zásada vyžaduje, aby se srovnatelnými situacemi nebylo zacházeno odlišně a s odlišnými situacemi stejně, není-li takové zacházení objektivně odůvodněno (viz rozsudek ze dne 14. září 2010, Akzo Nobel Chemicals a Akcros Chemicals v. Komise, C-550/07 P, EU:C:2010:512, bod 55 a citovaná judikatura).

73 Jak vyplývá z výše uvedeného, postup při narovnání je alternativním správním řízením k řádnému správnímu řízení kontradiktorní povahy, jež se od posledně uvedeného řízení liší a vykazuje určité zvláštnosti, jako je například časnější oznámení námitek a sdělení rozpětí možných pokut.

74 Pokyny pro výpočet pokut, které mají být uloženy, se však v tomto kontextu i nadále plně použijí. To znamená, že při stanovení výše pokuty nesmí dojít k diskriminaci mezi stranami, které se účastnily téže kartelové dohody, pokud jde o prvky a metody výpočtu, které nejsou dotčeny zvláštnostmi postupu při narovnání, jako je například použití 10% snížení za narovnání (v tomto smyslu viz

rozsudek ze dne 19. července 2012, Alliance One International a Standard Commercial Tobacco v. Komise a Komise v. Alliance One International a další, C-628/10 P a C-14/11 P, Sb. rozh., EU:C:2012:479, bod 58 a citovaná judikatura).

– Ke zvýšení částky pokuty ve srovnání se sděleným rozpětím

75 V projednávaném případě se žalobkyně rozhodly přerušit jednání o narovnání.

76 Jak žalobkyně správně uvedly, měly na to samozřejmě nárok. V této souvislosti je třeba připomenout, že postup při narovnání je dobrovolným postupem (viz bod 120 níže), a mimoto odlišným od řádného řízení. Bod 19 oznámení o narovnání stanoví, že pokud podnik odstoupí z postupu při narovnání, tj. nepředloží-li návrh na narovnání, bude ve vztahu k němu namísto postupu při narovnání následovat postup při přijímání konečného rozhodnutí podle obecných ustanovení, zejména podle čl. 10 odst. 2 (odpověď na oznámení námitek), čl. 12 odst. 1 (slyšení) a čl. 15 odst. 1 (přístup ke spisu) nařízení (ES) č. 773/2004.

77 V projednávané věci zaslala Komise žalobkyním v rámci řádného správního řízení oznámení námitek, ve kterém bylo stejně jako v časnějším oznámení v rámci postupu při narovnání uvedeno, že se žalobkyně v letech 1978 až 2004 účastnily jediného a trvajícího protiprávního jednání.

78 V bodě 318 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise poté, co přezkoumala argumenty žalobkyň uvedené v jejich odpovědi na oznámení námitek a byla konfrontována s jiným výkladem jejich prohlášení, konstatovala, že nemůže právně dostačujícím způsobem prokázat, že žalobkyně věděly o globální kartelové dohodě prováděné od roku 1978 a že se na ní podílely. Upřesnila zejména, že se nemůže opřít o informace poskytnuté žalobkyněmi v jejich žádosti o uplatnění oznámení o spolupráci, jež jsou klíčovým důkazem na podporu závěru o jejich účasti před rokem 1993.

79 V rámci postupu při narovnání Komise informovala žalobkyně, že by jim společně měla být uložena pokuta v maximální výši 41 až 44 milionů eur za jejich účast na jediném a trvajícím protiprávním jednání v období od 31. prosince 1978 do 10. února 2004, jež měla kromě 10% snížení za narovnání zahrnovat také 35% snížení z důvodu polehčujících okolností podle pokynů z roku 2006 přiznané za to, že umožnily Komisi prodloužit dobu trvání jejich účasti na kartelové dohodě, a 17% snížení na základě oznámení o spolupráci.

80 V napadeném rozhodnutí přijatém v rámci řádného řízení dospěla Komise po 5% snížení základní částky pokuty na základě oznámení o spolupráci k pokutě ve výši 59 850 000 eur.

81 Je pravda, že na první pohled se takové zvýšení částky pokuty, když doba trvání protiprávního jednání byla zkrácena o téměř patnáct let, může zdát paradoxní.

82 V tomto ohledu je třeba nicméně poznamenat, že Komise neučinila nic jiného, než že použila tutéž metodu výpočtu výše pokuty stanovenou v pokynech z roku 2006 jak pro výpočet rozpětí pokut ve stadiu postupu při narovnání, tak pro výpočet pokuty nakonec uložené napadeným rozhodnutím a samostatným rozhodnutím. Během postupu při narovnání jsou podrobnosti o výpočtu v souladu s pravidly, kterými se řídí postup při narovnání, oznámeny a objasněny každé straně takového řízení. Z důvodů uvedených v bodě 18 výše Komise pro stanovení základní částky pokuty použila hodnotu tržeb skutečně dosažených dotčeným podnikem v průběhu let jeho protiprávního jednání a stanovila na 16 % (spodní hranice rozpětí) a na 17 % (horní hranice rozpětí) podíl hodnoty tržeb zohledněný z důvodu závažnosti a přidala dodatečnou částku vypočtenou na základě roční průměrné hodnoty tržeb v době trvání protiprávního jednání uplatněním procentního podílu 16 % na částku spodní hranice rozpětí a 17 % na částku horní hranice rozpětí k dosažení odrazujícího účinku.

83 Zatímco hodnota tržeb uskutečněných žalobkyněmi za dobu zohledněnou v rámci postupu při narovnání (1978 až 2004) byla 529 milionů eur (zaokrouhleno), což vedlo k počáteční základní částce 90 milionů eur, tato hodnota tržeb za období zohledněné v napadeném rozhodnutí (1993 až 2004) přitom byla 341 milionů eur (zaokrouhleno), což vedlo k počáteční základní částce ve výši 58 milionů eur, přičemž v obou případech byl použit 17% podíl z důvodu závažnosti.

84 Stejně tak byť hodnota průměrných tržeb v době trvání protiprávního jednání zohledněná v rámci postupu při narovnání byla 21 milionů eur, což vedlo k dodatečné částce ve výši více než 3 miliony eur, byla tato hodnota po dobu zohledněnou v rámci řádného řízení 32,8 milionu eur, což znamenalo dodatečnou částku ve výši více než 5 milionů eur, přičemž se použil podíl ve výši 17 % k dosažení odrazujícího účinku.

85 Počáteční základní částka pokuty zvýšená o dodatečnou částka tudíž vedla v rámci postupu při narovnání ke konečné základní částce ve výši 93 milionů eur a v případě řádného řízení k částce ve výši 63 milionů eur.

86 Skutečnost, že se nepřihlédlo k obratu v letech 1978 až 1993 (dále jen „první období“), který dosáhl více než 180 milionů eur, vedla k okamžitému zvýšení průměrné hodnoty tržeb a tím i dodatečné částky uvedené v bodě 84 výše. V období zohledněném v napadeném rozhodnutí (1993 až 2004) („druhé období“) totiž obrat prudce vzrostl na 341 milionů eur, jelikož se činnost žalobkyň během tohoto období zvýšila a zeměpisně rozšířila.

87 Jakmile je stanovena konečná základní částka pokuty, Komise může tuto základní částku upravit směrem nahoru nebo dolů, a to s ohledem na přitěžující nebo polehčující okolnosti charakterizující účast každého z dotyčných podniků. V případě že se použije oznámení o spolupráci nebo oznámení o narovnání, lze tuto částku dále snížit. V projednávaném případě, i když základní částka pokuty navrhovaná během postupu při narovnání byla vyšší než částka, k níž se dospělo v rámci řádného řízení (viz bod 85 výše), výraznější snížení navrhovaná v rámci postupu při narovnání vedla k nižší částce pokuty. Vyšší dodatečná částka vyplývající ze zvýšení ročních průměrných tržeb, jakož i neuplatnění 35% snížení z důvodu polehčujících okolností, menší snížení přiznané na základě oznámení o spolupráci (5 namísto 17%) a neuplatnění 10% snížení stanoveného v oznámení o narovnání vedly k tomu, že byla žalobkyním napadeným rozhodnutím uložena pokuta vyšší než navrhovaná v rámci postupu při narovnání.

88 To vyvolává otázku, zda byly Komisí „potrestány“ za odstoupení z postupu při narovnání a zda byla Komise vázána rozpětím pokut sděleným v průběhu postupu při narovnání, jak tvrdí žalobkyně.

89 Na tyto otázky je třeba odpovědět záporně.

90 V tomto ohledu je třeba uvést, že konečné rozhodnutí musí brát v úvahu všechny relevantní okolnosti v době rozhodnutí, včetně všech informací a argumentů, které sdělí podnik při výkonu práva být vyslechnut. Na rozdíl od toho co tvrdí žalobkyně, byla Komise vzhledem k argumentům žalobkyň zpochybňujícím jejich účast na protiprávním jednání před rokem 1993, jak bylo popsáno v oznámení námitek, konfrontována s novým souborem důkazů: nemohla se již spoléhat na prohlášení žalobkyň v jejich žádosti o shovívavost, přičemž novou skutečností se stalo vyloučení prvního období (1978 až 1993), které bylo vzato v úvahu v rámci postupu při narovnání. Z toho vyplývá, že Komise byla povinna znovu přezkoumat spisy, znovu vymezit dobu trvání, která se zohlední, a případně upravit způsob výpočtu pokuty.

91 Co se týče úpravy způsobu výpočtu pokuty, je zřejmé, že se rozpětí odhadované v průběhu postupu při narovnání týkalo obou dvou období (1978 až 2004). Vyloučení prvního období (1978 až 1993) mělo za následek zkrácení doby trvání protiprávního jednání, jakož i opětovný přezkum uplatnění oznámení o spolupráci a pokynů z roku 2006. Komise se domnívala, že již není možné přiznat odměnu za vlastní doznání týkající se let 1978 až 1993, tedy období, které již bylo vyloučeno.

92 V tomto ohledu je třeba připomenout, že z ustálené judikatury vyplývá, že snížení částky pokuty z důvodu spolupráce ve správním řízení je odůvodněno, pouze pokud chování dotyčného podniku umožňuje Komisi shledat existenci protiprávního jednání s menšími potížemi a případně zajistit jeho ukončení (rozsudky ze dne 16. listopadu 2000, SCA Holding v. Komise, C-297/98 P, Recueil, EU:C:200:633, bod 36; ze dne 10. května 2007, SGL Carbon v. Komise, C-328/05 P, Sb. rozh., EU:C:2007:277, bod 83, a ze dne 14. května 1998, BPB de Eendracht v. Komise, T-311/94, Recueil, EU:T:1998:93, bod 325).

93 Stejně tak z ustálené judikatury vyplývá, že týká-li se žádost o uplatnění oznámení o spolupráci jiné kartelové dohody, než kterou Komise projednává a která je navíc patrně promlčená, nejedná se o žádnou přidanou hodnotu a Komise nemá povinnost přiznat odměnu za tuto spolupráci, neusnadňuje-li šetření. Stejné odůvodnění platí v případě tzv. spolupráce „nad rámec shovívavosti“ (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 12. prosince 2007, BASF a UCB v. Komise, T-101/05 a T-111/05, Sb. rozh., EU:T:2007:380, bod 222, a ze dne 28. dubna 2010, Oxley Threads v. Komise, T-448/05, EU:T:2010:166, body 129 a 130).

94 V projednávaném případě ze zápisů z dvoustranných schůzek konaných v rámci postupu při narovnání vyplývá, že žalobkyně během druhé schůzky tvrdily, že by jim měla být poskytnuta částečná ochrana před pokutami za období od roku 1978 do roku 1992 v souladu s bodem 23 oznámení o spolupráci. Na podporu této žádosti se dovolávaly skutečnosti, že bez jejich doznání se Komise nemůže opřít o jednotlivé poznámky týkající se čtyř schůzek konaných v roce 1983 a o nedostačující prohlášení společností Kemira a Tessenderlo Chemie. Na téže schůzce Komise uznala, že jejich doznání má rozhodující význam pro prokázání jejich účasti na kartelové dohodě po toto období. Na třetí schůzce konané v rámci postupu při narovnání Komise uvedla, že nemůže poskytnout částečnou ochranu před pokutami, o kterou žalobkyně žádají, protože jejich spolupráce umožňuje prokázat pouze jejich vlastní účast, a nikoli prodloužit dobu trvání a zvětšit rozsah samotné kartelové dohody. Je ale připravena přiznat snížení z důvodu polehčujících okolností jako odměnu za jejich spolupráci nad rámec oznámení o spolupráci. Avšak vzhledem k tomu, že žalobkyně nepředložily návrh na narovnání a následně v odpovědi na oznámení námitek zpochybnily svou účast na jediném protiprávním jednání před rokem 1993, Komise nakonec z důvodů uvedených v bodě 78 výše nezohlednila první období jako dobu jejich účasti na protiprávním jednání.

95 Komise se tedy správně rozhodla neuplatnit původně předpokládané snížení z důvodu polehčujících okolností, tj. 35% snížení „nad rámec shovívavosti“ na základě bodu 29 pokynů z roku 2006. Stejně tak mělo vyloučení prvního období také vliv na 17% snížení podle oznámení o spolupráci. Otázka, zda Komise pochybila při posouzení přidané hodnoty spolupráce žalobkyň v rámci zmíněného oznámení, bude přezkoumána v bodech 170 a násl. Z toho vyplývá, že tvrzení žalobkyň, podle kterého Komise sankcionovala jejich odstoupení z postupu při narovnání, musí být s výhradou otázky odměny za jejich spolupráci v rámci oznámení o spolupráci zamítnuta.

96 Kromě toho je třeba poznamenat, že Komise není vázána rozpětím sděleným během jednání probíhajících v rámci postupu při narovnání. Jednalo se totiž o řízení odlišné od toho, podle kterého se nakonec postupovalo a které vedlo k přijetí napadeného rozhodnutí. Pokud jde o řádné správní řízení, v rámci kterého musí být odpovědnost teprve prokázána, je přitom Komise vázána pouze oznámením námitek, které nestanoví rozpětí pokut, a musí zohlednit nové skutečnosti, se kterými se seznámí v rámci tohoto řízení.

97 Argumentaci žalobkyň v rozsahu, v němž vytýkají Komisi, že nevysvětlila rozdíl mezi počátečním rozpětím pokut a výší pokuty nakonec uložené v napadeném rozhodnutí, je třeba odmítnout.

98 Je totiž třeba připomenout, že podle ustálené judikatury musí oznámení námitek obsahovat popis námitek, které jsou formulovány dostatečně jasně, byť stručně, aby bylo dotčeným osobám umožněno skutečně zjistit, jaké chování jim Komise vytýká, a účelně vyjádřit stanovisko předtím, než Komise přijme konečné rozhodnutí (rozsudky ze dne 31. března 1993, Ahlström Osakeyhtiö a další v. Komise,

C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 a C-125/85 až C-129/85, Recueil, EU:C:1993:120, bod 42; ze dne 19. března 2003, CMA CGM a další v. Komise, T-213/00, Recueil, EU:T:2003:76, bod 109, a ze dne 14. dubna 2011, Visa Europe a Visa International Service v. Komise, T-461/07, Sb. rozh., EU:T:2011:181, bod 56). Stran výše pokut stačí, pokud Komise v oznámení námitek uvede, že bude zkoumat, zda je třeba uložit dotyčným podnikům pokuty, a pokud uvede hlavní skutkové a právní okolnosti, které mohou vést k uložení pokuty, jako je závažnost a doba trvání předpokládaného protiprávního jednání a skutečnost, že k němu došlo úmyslně nebo z nedbalosti (viz rozsudek ze dne 17. května 2011, Arkema France v. Komise, T-343/08, Sb. rozh., EU:T:2011:218, bod 54 a citovaná judikatura).

99 Co se týče konečného rozhodnutí, z rovněž ustálené judikatury vyplývá, že Komise musí odůvodnit takové rozhodnutí konečnými posouzeními založenými na výsledcích celého svého šetření, jak existují k okamžiku ukončení řízení, a není povinna vysvětlovat případné rozdíly existující mezi jejími závěrečnými posouzeními obsaženými v konečném rozhodnutí o sankci a předběžnými posouzeními obsaženými v oznámení námitek (rozsudky ze dne 17. listopadu 1987, BAT a Reynolds v. Komise, 142/84 a 156/84, Recueil, EU:C:1987:490, bod 70, a ze dne 10. července 2008, Bertelsmann a Sony Corporation of America v. Impala, C-413/06 P, Sb. rozh., EU:C:2008:392, body 64 a 65). Stejně tak Komise při stanovení výše pokut v případě porušení práva hospodářské soutěže splní svou povinnost odůvodnění, jestliže ve svém rozhodnutí uvede posuzované skutečnosti, které jí umožnily vymezit závažnost a dobu trvání protiprávního jednání (rozsudky ze dne 16. listopadu 2000, Cascades, C-279/98 P, Recueil, EU:C:2000:626, body 39 až 47, a Sarrió v. Komise, C-291/98 P, Recueil, EU:C:2000:631, body 76 až 80).

100 Podle ustálené judikatury by ostatně uvedení rozpětí pokut již v oznámení námitek bylo v rozporu s čistě přípravným charakterem takového aktu (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 15. června 2005, Tokai Carbon a další v. Komise, T-71/03, T-74/03, T-87/03 a T-91/03, EU:T:2005:220, bod 141, a ze dne 14. prosince 2006, Raiffeisen Zentralbank Österreich a další v. Komise, T-259/02 až T-264/02 a T-271/02, Sb. rozh., EU:T:2006:396, bod 369).

101 V této souvislosti je třeba zdůraznit, že rozpětí pokut je nástroj pouze a výhradně spojený s postupem při narovnání. Článek 10a odst. 2 nařízení č. 773/2004 výslovně poskytuje útvarům Komise možnost informovat účastníky jednání o narovnání o odhadu výše pokuty, která jim může být uložena s ohledem na pravidla obsažená v pokynech pro stanovení pokut, v oznámení o narovnání a případně v oznámení o spolupráci.

102 Důvodem těchto ustanovení je, jak vyplývá z bodu 2 odůvodnění nařízení č. 622/2008 a bodu 16 oznámení o narovnání, že rozpětí pokut a další informace musí být dotčenému podniku známy, aby se mohl účelně vyjádřit k důkazům, kterými disponuje Komise, a tak se na základě znalosti stavu věcí rozhodnout, zda přistoupí na narovnání či nikoliv.

103 Rozhodne-li se podnik přistoupit na narovnání, předloží ve lhůtě stanovené Komisí návrh na narovnání, ve kterém uzná svou odpovědnost za protiprávní jednání, jenž odráží výsledky jednání vedených za tímto účelem, včetně uvedení maximální výše pokuty, jejíž uložení Komisí očekává a kterou by v rámci narovnání přijal. Vzhledem k tomu, že je písemné sdělení námitek povinným krokem před přijetím konečného rozhodnutí, Komise poté předloží oznámení námitek, které odráží návrh na narovnání, a dotyčný podnik odpoví na toto oznámení tak, že potvrdí, že dané prohlášení odpovídá obsahu jeho návrhu na narovnání (viz bod 69 výše).

104 Nepředloží-li podnik návrh na narovnání, bude namísto postupu při narovnání následovat postup vedoucí k přijetí konečného rozhodnutí podle obecných ustanovení nařízení č. 773/2004. Jak již bylo uvedeno výše, jedná se tedy zde o tzv. situaci „tabula rasa“, ve které musí být odpovědnost teprve prokázána.

105 Z toho rovněž vyplývá, že rozpětí sdělené v průběhu postupu při narovnání je irelevantní, jelikož je nástrojem vlastním tomuto postupu. Bylo by proto nelogické, a dokonce nesprávné (viz bod 100 výše), aby byla Komise povinna uplatnit rozpětí pokut, které souviselo s jiným řízením, od kterého již bylo upuštěno, nebo na takové rozpětí odkazovat.

106 Při sledování stejné logiky nepřísluší Komisi žádná přísnější povinnost odůvodnění, pokud využije postup při narovnání, který má usnadnit urovnání sporů a od něhož se později upustí, než je povinnost, která jí přísluší při přijímání rozhodnutí v řádném řízení.

107 Argument žalobkyň, podle kterého částka jejich pokuty nemůže být v žádném případě vyšší než částka odpovídající horní hranici rozpětí pokut, které jim bylo sděleno za účelem narovnání, zvýšená o 10 % z důvodu neuplatnění oznámení o narovnání, tedy nemůže obstát. Přijmout takový argument by ostatně zbavilo Komisi možnosti uložit pokutu přizpůsobenou novým okolnostem existujícím v době přijetí jejího rozhodnutí, a to přesto, že musí zohlednit nové argumenty a důkazy, se kterými byla seznámena v řádném správním řízení a které mohou mít dopad na stanovení výše pokuty, která má být uložena.

– K nedostatečnosti analýzy

108 Vzhledem k tomu, že žalobkyně Komisi rovněž vytýkají, že provedla nedostatečnou analýzu, a tvrdí, že odstoupily z postupu při narovnání s cílem opravit tvrzení Komise o jejich údajné účasti na jediném a trvajícím protiprávním jednání od roku 1978 (viz bod 48 výše), je třeba ověřit, zda Komise na počátku postupu dostatečně přezkoumala spis společnosti Timab z hlediska vytýkaného protiprávního jednání, nebo zda si nesprávně vyložila informace sdělené žalobkyněmi.

109 Co se týče výkladu žádosti žalobkyň o uplatnění oznámení o spolupráci a jejich odpovědí na žádosti o informace, je třeba konstatovat, že v uvedené žádosti ze dne 14. října 2008 žalobkyně uvedly, že se společnost Timab účastnila schůzek s hlavními výrobci FVZ v rámci i mimo rámec Evropské rady pro chemický průmysl (CEFIC), že kontakty mezi vedoucími pracovníky Timab a odpovědnými pracovníky jednoho z konkurenčních podniků nebo několika z nich v oblasti výroby nebo prodeje FVZ začaly v roce 1978, že se schůzky od roku 1979 konaly dvakrát až třikrát ročně a že v roce 1983 došlo ke čtyřem schůzkám týkajícím se uvedení výrobní jednotky do provozu ve Spojeném království společností Timab. Navíc se konaly pro všechny trhy severní Evropy další schůzky, na které nebyla společnost Timab pozvána a kterých se tedy nezúčastnila.

110 Dne 15. října 2008 žalobkyně doplnily svou žádost o uplatnění oznámení o spolupráci a potvrdily účast společnosti Timab na schůzkách a na výměnách informací s jinými subjekty působícími na trhu FVZ od roku 1978 a skutečnost, že od začátku šetření, které se vůči ní vedlo v roce 2004, tyto praktiky ukončila. Žalobkyně také uvedly, že v rámci odpovědí na otázky položené Komisí již odeslaly různé podklady, které by mohly mít přidanou hodnotu, a požádaly Komisi, aby přidanou hodnotu těchto podkladů posoudila ke dni jejich prvního odeslání v roce 2007 a z hlediska podkladů ve spisu, které měla Komise v té době k dispozici.

111 Pokud jde o první žádost o informace týkající se období od roku 1989 do roku 2003 a o druhou žádost o informace týkající se období od roku 1969 do roku 2004, žalobkyně na ně v daném pořadí odpověděly dne 22. února 2007 a 6. srpna 2007. Tyto odpovědi potvrzují, že společnost Timab měla protisoutěžní kontakty s jinými subjekty působícími na trhu FVZ, přičemž druhá odpověď popisuje takové kontakty od roku 1978 s účastníky působícími ve Francii.

112 Dále žalobkyně k dopisu ze dne 28. října 2008 zaslaného rovněž v rámci jejich žádosti o shovívavost připojily prohlášení pana C., generálního ředitele společnosti Timac SA a prezidenta společnosti Timab, právního nástupce společnosti Timac v rozhodné době. Podle tohoto prohlášení se první schůzka, na kterou byla společnost Timab na evropské úrovni pozvána, konala v Madridu (Španělsko)

na počátku osmdesátých let mimo jiné za přítomnosti společností Boliden, Windmill, Kemira, Ercros a Tessenderlo Chemie. Vyplývá z toho, že tyto schůzky se obvykle konaly se stejnou frekvencí jako schůzky CEFIC, kterým předsedala společnost Tessenderlo Chemie, minimálně třikrát ročně na celém trhu a podle zeměpisných oblastí. Společnost Timab se nadále, až do roku 2004, účastnila (v počtu dvou až tří schůzek ročně) schůzek sdružujících výrobce podle zeměpisných oblastí. Konečně podle tohoto prohlášení byla společnost Timab přítomna nejen na schůzkách týkajících se francouzského trhu, ale i na schůzkách týkajících se trhů, na které vyvážela. Během těchto schůzek se zaznamenávaly údaje, které se deklarovaly CEFIC, což umožňovalo zjistit množství na trhu a přizpůsobit množství, která měly jednotlivé subjekty uvádět na trh. Výměny informací se týkaly i cen.

113 Je nesporné, že žalobkyně v odpovědi na oznámení námitek (body 431 až 458), uvedly, že se společnost Timab v letech 1978 až 1993 neúčastnila jediného a trvajícího protiprávního jednání, ale že se podílela na dvou nebo třech odlišných praktikách. Praktiky před přistoupením společnosti Timab k ujednáním Super CEPA, ke kterému došlo dne 16. září 1993, se lišily od praktik prováděných v rámci CEPA, a jsou tedy promlčené v souladu s článkem 25 nařízení č. 1/2003. Ačkoli se Komise domnívala, že dotčené praktiky ve skutečnosti představovaly jen jediné protiprávní jednání, tyto praktiky byly po dobu přibližně dvou po sobě následujících let přerušeny, a z tohoto důvodu jsou tedy za období před 16. zářím 1993 promlčeny.

114 Po přezkoumání žádosti žalobkyň o uplatnění oznámení o spolupráci a jejich odpovědí na žádosti o informace, a zejména odpovědi ze dne 6. srpna 2007 na druhou žádost o informace, je třeba konstatovat, že se Komise mohla oprávněně domnívat, že žalobkyně byly zapojeny do jediného protiprávního jednání trvajícího od roku 1978.

115 V tomto ohledu je třeba připomenout, že zásadou, která se v unijním právu uplatňuje, je zásada volného hodnocení důkazů, a že jediným relevantním kritériem pro posouzení předložených důkazů je jejich hodnověrnost. Žádné ustanovení ani žádná obecná zásada unijního práva Komisi nezakazují, aby vůči podniku použila prohlášení jiných podniků. Podle ustálené judikatury přitom platí, že prohlášení učiněná v rámci žádosti o uplatnění oznámení o spolupráci mají sama o sobě zanedbatelnou důkazní hodnotu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 8. července 2004, JFE Engineering a další v. Komise, T-67/00, T-68/00, T-71/00 a T-78/00, Sb. rozh., EU:T:2004:221, body 207, 211 a 212). Takovou úvahu lze použít i na prohlášení namítaná vůči samotnému podniku, který podal žádost. Nic to ale nemění na tom, že pokud podnik, který podal žádost o uplatnění oznámení o spolupráci, přehodnotí své prohlášení nebo později podá jeho jiný výklad, pro Komisi a později pro soud bude obtížné, nebudou-li k dispozici jiné důkazy, zohlednit toto prohlášení, a to z důvodu snížení jeho důkazní hodnoty. V takovém případě se od Komise neočekává, že bude vůči podniku nutně namítat jeho první prohlášení.

116 Mimoto se po zahájení postupu při narovnání konaly tři schůzky, již zmíněné v bodě 94 výše. V rámci jednání během těchto schůzek sdělila Komise v souladu s čl. 10 odst. 2 nařízení č. 773/2004 a bodem 16 oznámení o narovnání vytýkané skutečnosti, kvalifikaci těchto skutečností, závažnost a dobu trvání údajné kartelové dohody. Žalobkyně byly tedy informovány o kvalifikaci „jediného a trvajícího protiprávního jednání“ provedené Komisí a o jejich předpokládané účasti na něm v letech 1978 až 2004, a měly tedy příležitost se k nim vyjádřit.

117 Podobně, jak tvrdila Komise, je třeba poznamenat, že se žalobkyně v průběhu přípravných jednání o narovnání nikdy nevyjádřily v tom smyslu, že se ve skutečnosti jednalo o přinejmenším dvě samostatná protiprávní jednání, z nichž jedno je promlčeno. Bod 2 oznámení o narovnání sice uvádí, že Komise nevyjednává o otázce existence jednání v rozporu s unijním právem a o odpovídající sankci za tato jednání. Avšak toto oznámení by nemělo být překážkou jednání. Postup při narovnání totiž ze své podstaty vyžaduje výměnu názorů mezi stranami. Takovému postupu je tudíž vlastní, že jak podniky, tak Komise usilují o společné porozumění dané situace (v tomto smyslu viz bod 17 oznámení o narovnání). Pokud s ohledem na zjednodušenou povahu postupu při narovnání nemohou dotčený podnik a Komise dosáhnout společného porozumění situace, zbývá pouze řádné řízení.

118 Je tedy třeba konstatovat, že výtka žalobkyň, podle které Komise nesprávně přezkoumala jejich spis, musí být zamítnuta.

– K ostatním výtkám

119 Pokud jde o ostatní výtky žalobkyň, shrnuté v bodech 49 až 54 výše, týkající se údajného porušení práva neusvědčovat sám sebe, zásady rovnosti zbraní, zásady ochrany legitimního očekávání a zásady řádné správy, jakož i zneužití pravomoci, je třeba konstatovat, že tyto výtky jsou neopodstatněné.

120 Zaprvé, pokud jde o argument týkající se práva neusvědčovat sám sebe, je třeba připomenout, že spolupráce podniku ve smyslu oznámení o spolupráci je ze strany dotyčného podniku čistě dobrovolná. Podle rozsudku ze dne 18. října 1989, Orkem v. Komise (374/87, Recueil, s. 387, body 34 a 35) má Komise právo na podniku požadovat, aby jí poskytl veškeré nezbytné informace týkající se skutečností, se kterými může být seznámena, ale nemůže tomuto podniku uložit povinnost poskytnout odpovědi, kterými by tento podnik musel přiznat existenci protiprávního jednání, o kterém musí předložit důkaz Komise. Soudní dvůr rovněž rozhodl, že jestliže Komise nemůže donutit podnik k tomu, aby přiznal účast na protiprávním jednání, není jí proto ještě bráněno vzít v úvahu při stanovení výše pokuty pomoc, kterou jí tento podnik z vlastní vůle poskytl pro účely prokázání existence protiprávního jednání (viz rozsudek ze dne 14. července 2005, Acerinox v. Komise, C-57/02 P, Sb. rozh., EU:C:2005:453, bod 88 a citovaná judikatura). Spolupráce a míra spolupráce, kterou chce podnik během správního řízení poskytnout, přitom zcela závisí na svobodné volbě tohoto podniku. Jak řízení navazující na žádost o uplatnění oznámení o spolupráci, tak řízení týkající se návrhu na narovnání jsou formami spolupráce. Stejná logika se proto uplatní i na postup při narovnání. Návrh dotyčného podniku na narovnání, doznávající jeho odpovědnost za protiprávní jednání, jenž navazuje na přípravná jednání vedená v rámci postupu při narovnání, vychází ze svobodné vůle tohoto podniku. Kromě toho ze spisu nevyplývá, že by se Komise pokusila ovlivnit volbu žalobkyň.

121 Zadruhé, co se týče zásady rovnosti zbraní, žalobkyně tvrdí, že nic neumožňovalo předpokládat tak paradoxní rozhodnutí v rozporu se zájmy jejich obhajoby (směřující k uznání existence několika protiprávních jednání, a v důsledku toho k přiznání snížení pokuty).

122 V tomto ohledu je třeba poznamenat, že Komise neučinila nic jiného, než že použila pokyny z roku 2006 a oznámení o spolupráci. Jak již bylo uvedeno výše, Komise neměla povinnost odměnit sebeusvědčující prohlášení vztahující se k období patnácti let, které nebylo zohledněno. Z judikatury citované v bodě 93 výše vyplývá, že týká-li se žádost o uplatnění oznámení o spolupráci jiné kartelové dohody, než kterou Komise projednává, nejedná se o žádnou přidanou hodnotu a Komise nemá povinnost přiznat odměnu za tuto spolupráci, neusnadňuje-li šetření. Proto je třeba dospět k závěru, že lze očekávat, že se odměna z důvodu shovívavosti přehodnotí, pokud se prohlášení v rámci žádosti o shovívavost částečně týká nezohledněného období. Stejně tak, vzhledem k tomu, že prohlášení žalobkyň představovalo prvek umožňující prodloužit dobu trvání jejich účasti, původně předpokládané snížení „nad rámec shovívavosti“ se také stalo irelevantní.

123 Zatřetí, co se týče zásady ochrany legitimního očekávání, je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury platí, že se právo dovolávat se zásady ochrany legitimního očekávání vztahuje na každého jednotlivce, který se nachází v situaci, kdy u něj unijní správa vyvolala podloženou naději, přičemž nikdo se nemůže dovolávat porušení této zásady v případě, že mu správa neposkytla přesná, nepodmíněná a shodující se ujištění pocházející z oprávněných a spolehlivých zdrojů (viz rozsudek ze dne 8. září 2010, Deltafina v. Komise, T-29/05, Sb. rozh., EU:T:2010:355, bod 427 a citovaná judikatura).

124 V projednávaném případě bylo rozpětí pokut žalobkyním sděleno v rámci jednání za účelem narovnání. Navíc se toto rozpětí vztahovalo k období od 31. prosince 1978 do 10. února 2004. Účinnost postupu při narovnání a zásada ochrany legitimního očekávání vyžadují, aby byla Komise v průběhu tohoto postupu vázána svým odhadem výše pokuty. V této souvislosti je nutné uvést, že se strana může rozhodnout podat návrh na narovnání ve smyslu čl. 10a odst. 2 nařízení č. 773/2004 právě na základě takového odhadu. Avšak tak tomu v projednávané věci není. Žalobkyně odstoupily z postupu při narovnání. Nemohou se proto dovolávat legitimního očekávání, že bude uplatněno rozpětí možných pokut. Přitom Komise v návaznosti na jejich odpověď na oznámení námitek zkrátila v rámci řádného řízení dobu jejich účasti na protiprávním jednání. Jak již bylo uvedeno (viz bod 91 výše), toto omezení doby trvání protiprávního jednání mělo vliv nejen na výpočet hodnoty tržeb, ale také na posouzení přidané hodnoty příspěvků žalobkyň.

125 Začtvrté, co se týče výtky žalobkyň, podle které Komise porušila zásadu řádné správy, je třeba konstatovat, že tato výtka nemůže obstát. V této souvislosti je nutné připomenout, že Komise zaslala oznámení námitek, které se omezovalo na popis skutkových okolností, které by mohly mít vliv na výpočet pokut (závažnost a doba trvání), což je obvyklý postup v rámci řádného řízení (viz judikaturu citovanou v bodě 98 výše). Komise nebyla povinna se v oznámení námitek vyjádřit k otázkám týkajícím se snížení z důvodu shovívavosti nebo zrušení snížení z důvodu polehčujících okolností, a to tím spíše, že v této fázi řízení ještě žalobkyním nebylo umožněno se k tomuto oznámení vyjádřit. Dále ze spisu vyplývá, že Komise po seznámení se s argumentací žalobkyň v návaznosti na odpověď na oznámení námitek a při slyšení dne 24. února 2010 požádala žalobkyně, aby objasnily vztah mezi jejich žádostí o shovívavost a skutkovými okolnostmi, které nastaly před rokem 1993, a uvedla, že nová kvalifikace protiprávního jednání by mohla mít vliv na výpočet pokut, a zejména na přidanou hodnotu spolupráce společnosti Timab.

126 Zapáté, pokud jde o údajné zneužití pravomoci z toho důvodu, že Komise použila své pravomoci s cílem potrestat žalobkyně za odstoupení z postupu při narovnání, stačí připomenout, že pokyny z roku 2006 a oznámení o spolupráci byly použity stejným způsobem jak v napadeném rozhodnutí, tak pro výpočet rozpětí v postupu při narovnání, přičemž rozdíly kromě výpočtu základní částky pokuty spočívaly v neuplatnění 10% snížení stanoveného v oznámení o narovnání, v informacích tvořících základ pro posouzení žádosti o shovívavost a v nesplnění podmínek pro uplatnění polehčujících okolností.

127 Z výše uvedeného vyplývá, že jelikož žádné z výtek vycházejících z porušení práva na obhajobu, předpisů upravujících postup při narovnání, zásady ochrany legitimního očekávání a zásady řádné správy, jakož i ze zneužití pravomoci, nemůže být vyhověno, musí být první skupina žalobních důvodů zamítnuta.

K jednáním ve vzájemné shodě

128 V rámci tohoto žalobního důvodu žalobkyně Komisi vytýkají, že přičetla všechny údajné praktiky všem podnikům a nerozlišovala podle různé doby trvání protiprávního jednání a různého chování. Tímto připravila žalobkyně o právo účelně se vyjádřit k neopodstatněným námitkám o účasti na některých z těchto praktik, konkrétně na kompenzačním mechanismu a stanovování obchodních podmínek ve vzájemné shodě. Komise podle jejich názoru rovněž porušila důkazní standardy a povinnost uvést odůvodnění.

129 Co se týče konkrétně kompenzačního mechanismu, žalobkyně tvrdí, že napadené rozhodnutí na rozdíl od oznámení námitek, které vylučovalo jakoukoli účast společnosti Timab na tomto mechanismu, uvádí, že se společnost Timab na tomto mechanismu podílela tím, že požádala o opravu kvót, které jí byly přiděleny. Mimoto napadené rozhodnutí uvádí definici kompenzačních mechanismů (sankcionování nedodržení kvót), jež se liší od definice uvedené v oznámení námitek (stanovení cílů předem).

130 Stejně tak napadené rozhodnutí a oznámení námitek, pokud jde o obchodní podmínky, neuvádějí stejnou definici a praktiky uvedené v oznámení námitek neodpovídají době trvání protiprávního jednání zohledněné v napadeném rozhodnutí.

131 Komise navrhuje, aby byl tento žalobní důvod zamítnut.

132 Co se týče výtky vycházející z porušení povinnosti uvést odůvodnění, je třeba připomenout, že povinnost uvést odůvodnění je podstatnou formální náležitostí, kterou je třeba odlišit od otázky opodstatněnosti tohoto odůvodnění, jelikož tato otázka je spojená s legalitou sporného aktu po meritorní stránce. Odůvodnění požadované článkem 296 SFEU musí být přizpůsobeno povaze dotčeného aktu a musí z něj jasně a jednoznačně vyplývat úvahy orgánu, jenž akt vydal, tak aby se zúčastněné osoby mohly seznámit s důvody, které vedly k přijetí opatření a aby příslušný soud mohl vykonávat přezkum (rozsudek ze dne 2. dubna 1998, Komise v. Sytraval a Brink's France, C-367/95 P, Recueil, EU:C:1998:154, body 63 a 67).

133 Tento požadavek musí být posuzován v závislosti na okolnostech případu, zejména v závislosti na obsahu aktu, povaze dovolávaných důvodů a zájmů, které mohou mít osoby, jimž je akt určen, nebo jiné osoby, kterých se akt bezprostředně a osobně dotýká, na získání vysvětlení. Není požadováno, aby odůvodnění vylíčilo všechny relevantní skutkové a právní okolnosti, jelikož otázka, zda odůvodnění aktu splňuje požadavky článku 296 SFEU, musí být posuzována s ohledem nejen na jeho znění, ale také s ohledem na jeho kontext, jakož i s ohledem na všechna právní pravidla upravující dotčenou oblast (rozsudek Komise v. Sytraval a Brink's France, bod 132 výše, EU:C:1998:154, bod 63).

134 V projednávaném případě z napadeného rozhodnutí vyplývá, že praktiky týkající se kompenzačních mechanismů a koordinace obchodních podmínek tvoří součást jediného a trvajícího protiprávního jednání od jeho vzniku jakožto způsoby pro dosažení téhož cíle kartelové dohody (viz část 4 a body 239 a 248 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Navíc z bodů 219 až 221 odůvodnění napadeného rozhodnutí rovněž vyplývá, že se žalobkyně od 16. září 1993 tohoto protiprávního jednání účastnily, přičemž si těchto praktik byly plně vědomy. Konečně body 127, 132 až 135, 156, 159, 227 a 246 odůvodnění napadeného rozhodnutí zmiňují tyto praktiky v souvislosti s žalobkyněmi. Napadené rozhodnutí je tedy v tomto ohledu dostatečně odůvodněno, takže je třeba tuto výtku zamítnout.

135 Výtku týkající se porušení práva na obhajobu je třeba zamítnout. Zaprvé se oznámení námitek zmiňuje o kompenzačních mechanismech a koordinaci obchodních podmínek jako o sekundárních prvcích kartelové dohody a uvádí, že se společnost Timab na těchto praktikách podílela s výjimkou let 1994 až 1996, pokud jde o kompenzační mechanismus. Těmito skutečnostmi se zabývaly body 459 až 480 odpovědi na oznámení námitek. Žalobkyně se tedy měly možnost k těmto skutečnostem namítaným vůči nim vyjádřit.

136 Zadruhé je třeba konstatovat, že na rozdíl od tvrzení žalobkyň neexistují rozdíly mezi definicemi uvedenými v oznámení námitek a definicemi uvedenými v napadeném rozhodnutí, pokud jde o kompenzační mechanismus a koordinaci obchodních podmínek. Co se týče kompenzačního mechanismu, jeho základní principy jsou popsány stejným způsobem v bodě 127 oznámení námitek a v bodě 132 odůvodnění napadeného rozhodnutí. Stejně je tomu i v případě popisu obchodních podmínek, jak vyplývá například z bodů 83, 100 a 106 oznámení námitek a z bodů 86, 107 a 113 odůvodnění napadeného rozhodnutí. Skutečnost, že kompenzační opatření a koordinace obchodních podmínek mohly mít různé formy, jako jsou praxe nákladových cen, jejímž cílem je zajištění přidělení zákazníka (kompenzační opatření), dohody o platebních lhůtách podle zákaznických segmentů, koordinace smluvních podmínek, přidělení distribučních kanálů nebo trvání smluv (obchodní podmínky), na tomto konstatování nic nemění.

137 Pokud jde o důkazy, je pravda, že důkazy týkající se kompenzačních mechanismů, jakož i vzájemné součinnosti při stanovování obchodních podmínek se vztahovaly spíše k prvnímu období kartelové dohody (1978 až 1993), které nakonec vůči žalobkyním nebylo zohledněno. Z tohoto konstatování však nevyplývá, že důkazy neexistují nebo že by žalobkyním nemohla být připsána odpovědnost za protiprávní jednání.

138 Z bodů 134 a 246 odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že si společnost Timab vyjednala zvýšení kvót, když potřebovala zvýšit objemy prodeje, zejména v roce 1996, a že získala povolení k prodeji dodatečného objemu, o který požádala směrem z Francie do Belgie, Německa, Rakouska, Švýcarska a Nizozemska, a to za předpokladu, že k tomuto zvýšení dojde postupně tak, že se rozloží na dobu čtyř let (1997 až 2000).

139 Mimoto je nesporné, že se společnost Timab podílela na kartelové dohodě o koordinaci objemů a kvót a na určování strategií a tarifních podmínek a že si při přistoupení k ujednáním Super CEPA byla vědoma nebo přinejmenším si musela být vědoma koordinace v rámci Super CEPA, která také zahrnovala obchodní podmínky, i když tomu tak bylo pouze v případě potřeby. Jak vyplývá z bodu 173 odůvodnění napadeného rozhodnutí, při schůzkách účastníků kartelové dohody týkajících se let, za která nebyla účast společnosti Timab popřena, byly v potřebné míře předmětem diskusí i jiné obchodní podmínky, jako jsou objemy dodávané jednotlivým zákazníkům.

140 Kromě toho je třeba uvést, že tyto skutečnosti nejsou brány v úvahu při posuzování závažnosti kartelové dohody. Z bodu 328 odůvodnění napadeného rozhodnutí totiž vyplývá, že Komise při posuzování závažnosti protiprávního jednání zohlednila pouze faktory společné všem účastníkům tohoto protiprávního jednání, a sice rozdělení trhu a koordinaci cen.

141 Z předcházejícího vyplývá, že tento žalobní důvod musí být zamítnut.

K výši pokuty

142 V rámci třetí skupiny žalobních důvodů žalobkyně tvrdí, že Komise porušila několik obecných právních zásad, jako jsou zásady rovného zacházení, personality trestu a proporcionality, a kritizují několik aspektů výše pokuty a pravidla použitá při jejím výpočtu, přičemž uplatňují porušení článku 23 nařízení č. 1/2003, zjevně nesprávná posouzení závažnosti vytýkaných praktik, zjevně nesprávné posouzení polehčujících okolností, nepřiměřený pokles snížení z důvodu shovívavosti a zjevně nesprávné posouzení platební schopnosti.

– K porušení článku 23 nařízení č. 1/2003

143 Tímto žalobním důvodem žalobkyně tvrdí, že byly porušeny článek 23 nařízení č. 1/2003, jakož i zásady proporcionality a personality trestu, jelikož pokuty byly stanoveny v závislosti na míře spolupráce a nikoli na závažnosti a době trvání protiprávního jednání, jak stanoví článek 23 uvedeného nařízení.

144 Komise s argumentací žalobkyň nesouhlasí.

145 Zaprvé je třeba uvést, že na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně, Komise závažnost a dobu trvání protiprávního jednání zohlednila. Závažnost je upřesněna ve stanovení procentních podílů hodnoty tržeb, které jsou použity ke stanovení počáteční základní částky a dodatečné částky k dosažení odrazujícího účinku, a doba trvání se případně odráží buď v násobku za počet let, nebo v hodnotě skutečných tržeb dosažených po dobu účasti na protiprávním jednání. Skutečnost, že určitým účastníkům tohoto protiprávního jednání bylo přiznáno snížení za spolupráci a za narovnání, toto konstatování nezpochybňuje.

146 Zadruhé je třeba konstatovat, že žalobkyně ve svých písemnostech předložily dvě tabulky. Uvedené tabulky je třeba patrně chápat ve světle údajného porušení zásady personality trestu a zásady proporcionality. Pokud jde o tabulku poskytnutou žalobkyněmi v jejich žalobě, která porovnává pokuty uložené v napadeném rozhodnutí na základě pokynů z roku 2006 s pokutami, které by bylo možné stanovit podle pokynů z roku 1998 (na jejichž základě by jim podle jejich názoru byla uložena dvakrát nižší pokuta), je nutné uvést, že toto srovnání je irelevantní, jelikož referenčním rámcem je výlučně rámec pokynů z roku 2006.

147 Stejně tak v souvislosti s tabulkou předloženou v replice, jež uvádí procentní podíl pokuty ve vztahu ke kumulovaným tržbám každého z dotyčných podniků a ze které lze podle žalobkyň vysledovat určitý nepoměr, je třeba uvést, že takové srovnání je irelevantní. Je totiž chybné předpokládat, že poměr mezi celkovým objemem tržeb a výší pokuty musí být neměnný pro všechny podniky, jež se účastní stejného protiprávního jednání, jelikož konečná výše pokuty odráží okolnosti vlastní každému podniku, jako jsou navýšení z důvodu přitěžujících okolností, snížení z důvodu polehčujících okolností, snížení za účelem nepřekročení 10% hranice obratu a snížení z důvodu shovívavosti. Skutečnost, že se některé faktory, jako jsou závažnost a doba trvání protiprávního jednání nepromítly z důvodu použití 10% hranice stanovené v čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003 do částky pokuty uložené účastníkovi protiprávního jednání na rozdíl od ostatních účastníků, na které se nevztahovalo snížení na základě uvedené hranice, účinným způsobem, je pouhým důsledkem použití této hranice na konečnou částku uložené pokuty (rozsudek ze dne 28. června 2005, Dansk Rørindustri a další v. Komise, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, Sb. rozh., EU:C:2005:408, bod 279).

148 Žalobní důvod vycházející z porušení článku 23 nařízení č. 1/2003 a zásad personality trestu a proporcionality proto nemůže obstát.

– K závažnosti

149 V rámci tohoto žalobního důvodu se žalobkyně domnívají, že Komise při posuzování závažnosti protiprávního jednání nevzala v úvahu některé skutečnosti, jež jsou v tomto ohledu důležité, jako jsou tlak na ceny z důvodu konkurence podobných výrobků, konkrétní dopad protiprávního jednání a skutečnost, že v prvním desetiletí po roce 2000 strany CEPA mezi sebou skutečně soutěžily, a to zejména z důvodu chování společnosti Timab. Komise tudíž nemohla, aniž by porušila zásadu personality trestu, stanovit shodný procentní podíl hodnoty tržeb bez ohledu na konkrétní podnik, dobu trvání a intenzitu praktik každého z těchto podniků. Kromě toho žalobkyně uplatňují porušení zásady rovného zacházení a zásady proporcionality sankce v případě uplatnění 17% koeficientu. Podle nich by tento koeficient měl být nižší než koeficient uplatněný ve vztahu k jiným podnikům, jelikož se nezapojovaly do kompenzačních mechanismů a do stanovování obchodních podmínek. Ze stejného důvodu by měl být snížen procentní podíl dodatečné částky.

150 Komise zpochybňuje opodstatněnost této argumentace.

151 Zaprvé, pokud jde o pravidla, jimiž se řídí stanovení výše pokuty, je třeba připomenout, že podle metodiky stanovené v bodech 9 až 11 pokynů z roku 2006, Komise nejprve určí základní částku pokuty pro každý podnik nebo sdružení podniků. Za druhé může tuto základní částku upravit směrem nahoru nebo dolů, a to s ohledem na přitěžující nebo polehčující okolnosti, které charakterizující účast každého z dotyčných podniků.

152 Co se týče konkrétně první fáze metody pro stanovování pokut, podle bodů 21 až 23 pokynů z roku 2006 se koeficient „závažnosti protiprávního jednání“ stanoví na úrovni, která může dosáhnout až 30 %, přičemž se zohlední určité faktory, jako jsou povaha protiprávního jednání, kumulovaný podíl všech dotyčných stran na trhu, zeměpisný rozsah protiprávního jednání a provádění či neprovádění protiprávního jednání, přičemž dohody o stanovení cen, rozdělení trhů a omezení produkce patří svou

samotnou povahou mezi nejzávažnější omezení hospodářské soutěže. Bod 25 pokynů z roku 2006 upřesňuje, že Komise s cílem odradit podniky od účasti na horizontálních dohodách zahrne do základní částky pokuty částku, jež umožní vypočítat dodatečnou částku, v hodnotě 15 až 25 % hodnoty tržeb, přičemž přihlédne k výše uvedeným faktorům.

153 Z výše uvedeného bodu 152 vyplývá, že pokyny z roku 2006 při určování závažnosti protiprávního jednání, a tudíž i pokuty, nepřikládají rozhodující význam existenci či neexistenci dopadu kartelové dohody.

154 Tento přístup je v souladu s ustálenou judikaturou, podle které dopad protisoutěžního jednání není sám o sobě určujícím kritériem při stanovení přiměřené výše pokuty (rozsudky ze dne 2. října 2003, Thyssen Stahl v. Komise, C-194/99 P, Recueil, EU:C:2003:527, bod 118, a ze dne 3. září 2009, Prym a Prym Consumer v. Komise, C-534/07 P, Sb. rozh., EU:C:2009:505, bod 96).

155 Rozdělení trhů a horizontální kartelové dohody v oblasti cen jsou navíc podle ustálené judikatury nejzávažnějšími jednáními porušujícími právo hospodářské soutěže, a mohou tedy být samy o sobě kvalifikovány jako velmi závažné (viz rozsudky ze dne 27. července 2005, Brasserie nationale v. Komise, T-49/02 až T-51/02, Sb. rozh., EU:T:2005:298, body 173 a 174, jakož i citovaná judikatura; ze dne 5. dubna 2006, Degussa v. Komise, T-279/02, Sb. rozh., EU:T:2006:103, bod 252 a citovaná judikatura, a ze dne 13. července 2011, Polimeri Europa v. Komise, T-59/07, Sb. rozh., EU:T:2011:361, bod 225).

156 Vzhledem k výše uvedenému nelze přijmout argumenty, které žalobkyně uvedly v souvislosti s neexistencí dopadu kartelové dohody na dotčené trhy.

157 Zadruhé, co se týče poměru hodnoty tržeb každého z dotyčných podniků zohledněného Komisí v napadeném rozhodnutí, je třeba poukázat na to, že určením koeficientu „závažnosti protiprávního jednání“ se zabývají body 323 až 326 odůvodnění napadeného rozhodnutí a určením koeficientu „dodatečné částky“ se zabývají body 332 a 333 odůvodnění napadeného rozhodnutí.

158 Z toho vyplývá, že se Komise za účelem odůvodnění stanovení 17% koeficientu opírala v případě koeficientu „závažnosti protiprávního jednání“ o dvě kritéria, a to o povahu protiprávního jednání a zeměpisný rozsah kartelové dohody. Stejně tomu bylo v případě „dodatečného koeficientu“.

159 Komise vzala v úvahu hlavní účel globální kartelové dohody, kterým bylo rozdělení velké části evropského trhu PZV, jakož i koordinace cen, a připomněla, že taková koordinace svou povahou představuje velmi závažné porušení článku 101 SFEU a článku 53 Dohody o EHP. Navíc byla protiprávním jednáním dotčena většina území členských států Unie a smluvních stran Dohody o EHP.

160 Co se týče výtek, podle kterých Komise porušila zásady rovného zacházení, proporcionality a personality trestu tím, že vůči žalobkyním z důvodu, že se nepodílely na praktikách spočívajících v kompenzacích a koordinaci obchodních podmínek, neuplatnila nižší procentní podíl hodnoty tržeb, než jaký uplatnila ve vztahu k jiným podnikům, je nutné konstatovat, že tyto výtky nemohou obstát.

161 V tomto ohledu je třeba především připomenout, že zásada proporcionality vyžaduje, aby akty orgánů nepřekračovaly meze toho, co je vhodné a nezbytné k dosažení sledovaného cíle (rozsudky ze dne 13. listopadu 1990, Fedesa a další, C-331/88, Recueil, EU:C:1990:391, bod 13; ze dne 5. května 1998, Spojené království v. Komise, C-180/96, Recueil, EU:C:1998:192, bod 96, a ze dne 12. září 2007, Prym a Prym Consumer v. Komise, T-30/05, EU:T:2007:267, bod 223). V kontextu stanovování pokut musí být závažnost protiprávního jednání určena v závislosti na mnoha faktorech a žádnému z těchto faktorů ve srovnání s jinými faktory posouzení nelze přikládat přílišný význam. Zásada proporcionality v tomto kontextu znamená, že Komise musí stanovit pokutu přiměřeně k faktorům vzatým v úvahu za účelem posouzení závažnosti protiprávního jednání a že musí v tomto ohledu tyto faktory používat

uceleně a objektivně odůvodněně (rozsudky ze dne 27. září 2006, Jungbunzlauer v. Komise, T-43/02, Sb. rozh., EU:T:2006:270, body 226 až 228, a ze dne 28. dubna 2010, Amann & Söhne a Cousin Filterie v. Komise, T-446/05, Sb. rozh., EU:T:2010:165, bod 171).

162 V projednávaném případě se žalobkyně účastnily jediného a trvajícího protiprávního jednání v letech 1993 až 2004, tedy protiprávního jednání spočívajícího v rozdělení trhu a koordinaci cen. Z tohoto důvodu Komise mohla, aniž porušila zásady rovného zacházení a proporcionality, stanovit shodný procentní podíl hodnoty tržeb bez ohledu na konkrétní podnik, dobu trvání a intenzitu praktik každého z těchto podniků.

163 Stejně tak se žalobkyně nemohou platně dovolávat ani věci, ve které byl vydán rozsudek ze dne 19. května 2010, IMI a další v. Komise (T-18/05, Sb. rozh., EU:T:2010:202), nebo věci, která se týká rozhodnutí Komise ze dne 1. října 2008 v řízení podle článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (Věc COMP/C-39181 – Vosky na výrobu svíček). V tomto ohledu z napadeného rozhodnutí vyplývá, že kompenzační mechanismy nebo koordinace obchodních podmínek nepředstavují samostatnou část kartelové dohody, ale doplňkové praktiky („v případě potřeby“) protiprávního jednání. Uvedené praktiky nebyly při stanovení uplatněného procentního podílu zohledněny, takže nebylo možné na tomto základě rozlišovat mezi žalobkyněmi a ostatními účastníky kartelové dohody, i kdyby se prokázalo, že se společnost Timab nepodílela na některém z aspektů dotčené koordinace. Z napadeného rozhodnutí přitom vyplývá, že faktory zohledněné při posuzování závažnosti jsou společné všem účastníkům dotčeného protiprávního jednání, a sice zejména rozdělení trhu a koordinace cen, a že z tohoto důvodu je procentní podíl závažnosti stejný pro všechny podniky zapojené do této kartelové dohody.

164 Proto nelze Komisi vytýkat porušení zásady rovného zacházení, zásady proporcionality nebo zásady personality trestu.

– K polehčujícím okolnostem

165 Tento žalobní důvod se dělí na dvě části, kterými žalobkyně napadají odmítnutí Komise přiznat jim polehčující okolnosti. V tomto ohledu Komisi vytýkají, že porušila zásadu personality trestu a že se dopustila zjevně nesprávného posouzení.

166 Zaprvé žalobkyně tvrdí, že byly hospodářsky závislé na společnosti Tessenderlo Chemie, jelikož tato společnost kontrolovala dodávky surovin na předcházejícím trhu a měla možnost vyloučit společnost Timab z trhu. Napadené rozhodnutí je stiženo zjevně nesprávným posouzením a porušuje zásadu personality trestu vzhledem k tomu, že nezohlednilo tuto závislost.

167 Podle ustálené judikatury nemůže stav závislosti nebo existence hrozeb a tlaků představovat polehčující okolnost, jelikož tyto okolnosti nemohou odůvodňovat porušení pravidel hospodářské soutěže (rozsudek Dansk Rørindustri a další v. Komise, bod 147 výše, EU:C:2005:408, body 369 a 370). Kromě toho je třeba konstatovat, že žalobkyně neposkytly konkrétní důkazy o tom, že společnost Tessenderlo Chemie na ně skutečně vyvíjela tlak.

168 Zadruhé žalobkyně poukazují na své soutěžní chování jako na polehčující okolnost. Podobně jako Komise je třeba uvést, že se toto tvrzení jeví být v rozporu s tvrzením týkajícím se hospodářské závislosti na společnosti Tessenderlo Chemie. V každém případě i za předpokladu, že žalobkyně ne vždy dodržovaly dohody uzavřené v rámci kartelové dohody, což není ve věcech kartelů nijak výjimečné, nezpochybňuje to jejich účast na této kartelové dohodě a nepředstavuje to polehčující okolnost (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. června 2005, Tokai Carbon a další v. Komise, T-71/03, T-74/03, T-87/03 a T-91/03, EU:T:2005:220, body 74 a 297 a citovaná judikatura).

169 Proto musí být tento žalobní důvod zamítnut.

– Ke shovívavosti

170 V rámci tohoto žalobního důvodu žalobkyně kritizují ztrátu 12 procentních bodů (ze 17 na 5 %) z důvodu spolupráce ve srovnání s tím, co jim bylo sděleno v rámci postupu při narovnání. S ohledem na svou spolupráci konkrétně kritizují nepřiměřenost tohoto poklesu a důvody uvedené na jeho podporu, a to absenci listinných důkazů a jejich opožděné vysvětlení týkající se let 1978 až 1993. Podle nich Komise přehodnotila své posouzení přidané hodnoty spolupráce z důvodů skutkových okolností, které nastaly po 16. září 1993, a z tohoto důvodu je potrestala za jejich odstoupení z postupu při narovnání.

171 Komise v oznámení o spolupráci vymezila podmínky, za kterých mohou být podniky, jež s ní v průběhu jejího šetření kartelové dohody spolupracují, osvobozeny od pokut nebo oprávněny ke snížení výše pokuty, kterou by jinak musely zaplatit.

172 Podle bodu 20 oznámení o spolupráci „[však p]odniky, které nesplňují podmínky [pro osvobození od pokuty], mohou mít nárok na snížení jakékoli pokuty [snížení pokuty], kterou by jinak bylo možné udělit [uložit]“.

173 Bod 21 oznámení o spolupráci stanoví, že „pro získání nároku [na snížení pokuty podle bodu 20 uvedeného oznámení] musí podnik poskytnout Komisi důkaz o předpokládaném protiprávním jednání, který představuje významnou přidanou hodnotu k důkazům, které Komise již vlastní, a musí ukončit svou účast v předpokládaném protiprávním jednání nejpozději v době předložení důkazů“.

174 Bod 22 oznámení o spolupráci definuje pojem „významná přidaná hodnota“ následovně:

„Pojem ‚přidaná hodnota‘ se vztahuje na rozsah, v němž poskytnutý důkaz posiluje svou povahou a/nebo obsaženými podrobnostmi schopnost Komise dokázat dotyčné skutečnosti. Při vyhodnocování Komise obvykle přikládá větší hodnotu písemným důkazům, které pocházejí z doby, k níž se vztahují, než později vypracovaným důkazům. Podobně se má obecně za to, že důkazy, které mají přímý vztah k dotyčným otázkám, mají větší hodnotu než důkazy, které s nimi souvisejí pouze nepřímo.“

175 V bodě 23 písm. b) prvním pododstavci oznámení o spolupráci jsou stanoveny tři pásma snížení pokuty. První podnik, který splnil požadavky bodu 21 uvedeného oznámení, je oprávněn získat snížení pokuty o 30 až 50 %, druhý podnik snížení pokuty o 20 až 30 % a další podniky snížení pokuty do 20 %.

176 Bod 23 písm. b) druhý pododstavec oznámení o spolupráci uvádí, že „[p]ři určování úrovně snížení v každém z těchto pásem Komise přihlédne k době, kdy byly předloženy důkazy splňující požadavky bodu 21 [uvedeného oznámení], a k míře, v jaké tyto důkazy představovaly přidanou hodnotu“, a že „[m]ůže také vzít v úvahu rozsah a stálost jakékoli spolupráce [stálost spolupráce], kterou podnik poskytl poté, co předložil důkazy“.

177 Je třeba připomenout, že Komise má široký prostor pro uvážení při posuzování kvality a užitečnosti podnikem poskytnuté spolupráce, zejména ve srovnání s příspěvky jiných podniků (v tomto smyslu viz rozsudek SGL Carbon v. Komise, bod 92 výše, EU:C:2007:277, bod 81).

178 Kromě toho, i když je Komise povinna uvést důvody, proč se domnívá, že informace poskytnuté podnikem v rámci oznámení o spolupráci jsou či nejsou příspěvkem odůvodňujícím snížení uložené pokuty, musí podnik, který by v této souvislosti chtěl zpochybnit rozhodnutí Komise, naopak prokázat, že Komise by při neexistenci těchto informací dobrovolně poskytnutých uvedeným podnikem, nemohla prokázat podstatné znaky protiprávního jednání, a tedy přijmout rozhodnutí ukládající pokuty (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 24. září 2009, Erste Group Bank a další v. Komise, C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P a C-137/07 P, Sb. rozh., EU:C:2009:576, bod 297).

179 V projednávané věci je třeba připomenout, že žalobkyně podaly žádost o shovívavost týkající se období od roku 1978 do roku 2004. Ve své odpovědi na oznámení námitek (viz bod 113 výše) přehodnotily své prohlášení uvedené v této žádosti, pokud jde o období před rokem 1993.

180 Jak již bylo uvedeno v rámci první skupiny žalobních důvodů, vyloučení části období zohledněného při stanovení snížení podle oznámení o spolupráci, může mít za následek pokles tohoto snížení, což žalobkyně ostatně nepopřely.

181 S ohledem na argumenty žalobkyň uvedené v bodě 170 výše je tedy nutné přezkoumat, zda se Komise dopustila nesprávného posouzení přidané hodnoty důkazů poskytnutých žalobkyněmi, jež se týkaly období po roce 1993.

182 Pokud jde o snížení z důvodu shovívavosti přiznané žalobkyním, z bodů 357 a následujících odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že Komise shledala, že:

— pokud jde o listinné důkazy, žalobkyně nepředložily tyto důkazy ve vztahu k celému období jejich účasti na kartelové dohodě;

— pokud jde o prohlášení, žalobkyně poskytly informace o jménech svých zástupců na celoevropských schůzkách, účelu a frekvenci těchto schůzek, jakož i další podrobnosti a potvrdily schůzky na vnitrostátní úrovni (Spojené království, Španělsko a Francie);

— v žádosti o shovívavost žalobkyně učinily sebeusvědčující prohlášení týkající se schůzek s konkurenty v odvětví FVZ od roku 1978, jež se týkaly Francie a potom Spojeného království (v roce 1983), a od počátku 80. let také na evropské úrovni;

— ve stadiu odpovědi na oznámení námitek žalobkyně tvrdily, že přiznané schůzky v letech 1978 až 1993 nebyly součástí globální kartelové dohody v odvětví FVZ;

— vzhledem k tomu, že se neopírá o vlastní prohlášení žalobkyň o jejich účasti na schůzkách týkajících se Francie a jiných regionů, bez znalosti celoevropské kartelové dohody před rokem 1993 mohou být podklady poskytnuté v jejich žádosti o shovívavost posouzeny pouze z hlediska výpovědní hodnoty, kterou mají ve vztahu k období od roku 1993 do roku 2004;

— na základě těchto podkladů je vhodné žalobkyním přiznat 5% snížení za spolupráci.

183 Pokud jde o listinné důkazy, je třeba poznamenat, že se většina z těchto důkazů o účasti na kartelové dohodě poskytnutých žalobkyněmi, a to seznam schůzek CEFIC v období od 2. června 1989 do 16. listopadu 2005, jakož i zápisy z těchto schůzek, vztahuje k druhému období (1993 až 2004). Avšak z napadeného rozhodnutí, jakož i ze spisu Tribunálu, vyplývá, že Komise již měla dostatek důkazů k prokázání účasti žalobkyň na kartelové dohodě ve druhém období.

184 V této souvislosti je třeba připomenout, že žádosti žalobkyň ze dne 14. října 2008 o uplatnění oznámení o spolupráci předcházela žádost společnosti Kemira (ze dne 28. listopadu 2003 o ochranu před pokutami podle bodu 8 oznámení o spolupráci), společnosti Tessenderlo Chemie (ze dne 18. února 2004, první žadatelky o shovívavost ve smyslu bodu 23 oznámení o spolupráci) a společnosti Quimitécnica.com Indústria Química e-Comercia (ze dne 27. března 2007, druhé žadatelky ve smyslu bodu 23 tohoto oznámení). Proto je logické, že důkazy předložené žalobkyněmi v rámci jejich žádosti o shovívavost ve vztahu k druhému období (jakožto posledních žadatelek o shovívavost, více než čtyři roky po zahájení šetření a poté, co Komise třikrát požádala o informace), mají menší přidanou hodnotu. Chronologické pořadí a rychlost, s jakou účastníci kartelové dohody začnou spolupracovat, jsou totiž základními faktory systému zavedeného oznámením o spolupráci (rozsudek ze dne 5. října 2011, Transcatab v. Komise, T-39/06, Sb. rozh., EU:T:2011:562, bod 380).

185 Je přitom třeba poznamenat, že údaje o schůzkách CEFIC obsahující jména zástupců podniků, které se jich zúčastnili, poskytnuté žalobkyněmi v rámci žádosti o shovívavost, byly také částečně poskytnuty společností Kemira, takže tyto informace mohly pouze potvrdit důkazy, kterými Komise již disponovala. Stejně tomu je v případě zápisů z těchto schůzek.

186 Co se dále týče společnosti Tessenderlo Chemie, podle bodu 352 odůvodnění napadeného rozhodnutí měla Komise za to, že důkazy předložené posledně jmenovanou měly významnou přidanou hodnotu ve smyslu oznámení o spolupráci. Společnost Tessenderlo Chemie, která ostatně jako první poskytla informace a důkazy týkající se období od roku 1969 do roku 1989 a které byla poskytnuta částečná ochrana před pokutami podle bodu 23 oznámení o spolupráci, předložila velmi kvalitní a rozsáhlé důkazy, které svou povahou a svým stupněm přesnosti posílily schopnost Komise dokázat existenci kartelové dohody od 1. dubna 1989 do 10. února 2004. Tyto důkazy spočívaly zejména v podrobných popisech fungování a hodnocení kartelové dohody, ručně psaných poznámkách z období, ve kterém nastaly skutkové okolnosti související s dvoustrannými nebo vícestrannými schůzkami protisoutěžní povahy (*ad hoc*, v rámci CEPA, Super CEPA a CEFIC), v ručně psaných tabulkách shrnujících prodeje, kvóty, zákazníky nebo ceny, a to za celé období. Komise na základě toho přiznala 50% snížení částky pokuty za uvedené období.

187 Stejně tak, pokud jde o společnost Quimitécnica.com Indústria Química e-Comercia, „druhou žadatelku“ ve smyslu bodu 23 oznámení o spolupráci, z napadeného rozhodnutí vyplývá, že tato společnost předložila listinné důkazy potvrzující její prohlášení a že spolupráce s ní umožnila rozšířit zeměpisný rozsah kartelové dohody na Portugalsko.

188 Stran prohlášení žalobkyň je třeba uvést, že Komise během postupu při narovnání navrhla snížení jak na základě bodu 29 pokynů z roku 2006, tak na základě oznámení o spolupráci.

189 V prvé řadě uvedená prohlášení žalobkyň umožnila prodloužit dobu trvání jejich vlastní účasti na kartelové dohodě, ale nikoli dobu trvání kartelové smlouvy jako takové. Vzhledem k tomu, že tedy nebylo možné uplatnit bod 23 druhý pododstavec oznámení o spolupráci, uplatnilo se snížení „nad rámec shovívavosti“ na základě bodu 29 pokynů z roku 2006, aby se zejména zabránilo paradoxnímu účinku potrestání podniku, který souhlasil se spoluprací s Komisí tím, že jí poskytl podstatné informace týkající se jeho účasti. Jak již bylo uvedeno v rámci první skupiny žalobních důvodů, žalobkyně v reakci na oznámení námitek tvrdily, že se jejich prohlášení o protisoutěžních praktikách za první období (1978 až 1993) týkala buď odlišného, nebo promlčeného protiprávního jednání. Stejně bylo konstatováno, že se Komise nedopustila nesprávného posouzení tím, že neuplatnila 35% snížení za původně předpokládanou polehčující okolnost, sdělené v rámci postupu při narovnání.

190 Ve druhé řadě Komise navrhla 17% snížení na základě oznámení o spolupráci za celé období od roku 1978 do roku 2004 s ohledem na všechny podklady poskytnuté žalobkyněmi, včetně jejich sebeusvědčujících prohlášení. Tato přiznání žalobkyň byla důležitá kvůli tomu, aby se v oznámení námitek prokázala jejich účast na schůzkách kartelové dohody od roku 1978, tedy před prvními listinnými důkazy z roku 1983 týkajícími se Spojeného království. Kromě toho uvedená přiznání potvrzovala nepřetržitou účast žalobkyň na jediném protiprávním jednání od roku 1978 až do šetření Komise v roce 2004 a evropský rozsah jejich účasti na kartelové dohodě od samého počátku, tedy před listinnými důkazy z roku 1992 týkajícími se Španělska.

191 Ze skutečnosti, že Komise namísto 17% snížení, které se vztahovalo k období od roku 1978 do roku 2004, nakonec přiznala 5% snížení z důvodu shovívavosti ve vztahu k druhému období (1993 až 2004), lze tedy vyvodit, že dospěla k závěru, že prohlášení týkající se zohledněného období měla omezenou hodnotu a že sebeusvědčující prohlášení týkající se prvního období (1978 až 1993), která byla jediným zdrojem, na základě kterého mohla Komise prokázat účast žalobkyň na kartelové dohodě v tomto období, měla významnou přidanou hodnotu.

192 Toto posouzení přidané hodnoty lze přijmout.

193 Pokud jde o zohledněné období, z bodů 137, 138, 143, 158 a 360 odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že se důkaz o účasti žalobkyň neopírá o podklady poskytnuté žalobkyněmi, ale že jejich sebeusvědčující prohlášení nicméně umožnila potvrdit jejich účast na kartelové dohodě po roce 1993.

194 Mimoto, jak již bylo konstatováno v bodě 185 výše, listinné důkazy předložené žalobkyněmi neobsahovaly žádné nové informace významné hodnoty, ale v zásadě potvrdily již známé skutečnosti.

195 Za těchto podmínek je třeba konstatovat, že Komise zjevně nepřekročila svůj prostor pro uvážení tím, že dospěla k závěru, že důkazy předložené žalobkyněmi vykazovaly pouze omezenou přidanou hodnotu, které odpovídalo pouze 5% snížení částky pokuty na základě oznámení o spolupráci.

196 Z výše uvedeného vyplývá, že tento žalobní důvod musí být zamítnut.

– K platební schopnosti a k situaci výjimečné krize

197 V rámci tohoto žalobního důvodu se žalobkyně domnívají, že jejich situace není natolik odlišná od situace společnosti [*důvěrné*], aby odůvodňovala rozdílné zacházení. Tvrdí také, že Komise konkrétně nepřezkoumala jejich sociální a ekonomické parametry a v rámci analýzy platební schopnosti nevyvodila žádné důsledky z přínosů Lisabonské smlouvy.

198 Podle bodu 35 pokynů z roku 2006 může Komise za výjimečných okolností na žádost přihlédnout k platební neschopnosti podniku, který se nachází ve zvláštní hospodářsko-společenské situaci, přičemž ke snížení pokuty z tohoto důvodu nebude Komisi stačit pouhé zjištění, že se daný podnik nachází v nepříznivé nebo ztrátové finanční situaci, a „snížení bude povoleno pouze na základě objektivních důkazů prokazujících, že uložení pokuty […] by nezvratně ohrozilo ekonomickou životaschopnost dotyčného podniku a vedlo by ke ztrátě veškeré hodnoty jeho majetku“.

199 Podmínky pro přiznání snížení konečné částky pokuty podle bodu 35 pokynů z roku 2006 vyžadují, aby podnik prokázal zaprvé neschopnost zaplatit pokutu, kterou je třeba prokázat dostatečnými a přesnými finančními údaji, zadruhé ztrátu hodnoty aktiv podniku z důvodu zaplacení pokuty a zatřetí zvláštní sociální a ekonomický kontext.

200 Komise v bodě 373 odůvodnění napadeného rozhodnutí zamítla žádost o snížení pokuty z důvodu platební neschopnosti společností Timab a CFPR, jelikož zaprvé jejich disponibilní hotovost a finanční prostředky byly na konci roku 2009 dostatečné a předpoklady této hotovosti a uvedených prostředků na rok byly 2010 pozitivní, zadruhé celková pokuta byla v porovnání s velikostí podniku na úrovni skupiny omezena a zatřetí vzhledem k solventnosti skupiny bylo možné zvýšit pákový efekt navýšením bankovního dluhu.

201 Zaprvé, co se týče tvrzeného rozdílného zacházení se společností [*důvěrné*], je třeba připomenout, že zásada rovného zacházení je obecnou zásadou unijního práva zakotvenou v článcích 20 a 21 Listiny základních práv Evropské unie. Podle ustálené judikatury uvedená zásada vyžaduje, aby se srovnatelnými situacemi nebylo zacházeno odlišně a s odlišnými situacemi stejně, není-li takové zacházení objektivně odůvodněno (viz judikaturu citovanou v bodě 72 výše, jakož i rozsudek ze dne 11. července 2013, Ziegler v. Komise, C-439/11 P, Sb. rozh., EU:C:2013:513, body 132 a 166, a viz rozsudek Team Relocations a další v. Komise, C-444/11 P, EU:C:2013:464, bod 186 a citovaná judikatura).

202 Porušení zásady rovného zacházení z důvodu rozdílného zacházení tedy přepokládá, že předmětné situace jsou, pokud jde o všechny prvky, které je charakterizují, srovnatelné. Prvky, které charakterizují odlišné situace, a tím jejich srovnatelný charakter, je potřeba určit a posoudit zejména ve světle cíle

a účelu unijního aktu, který zavádí dotčené rozlišování (rozsudek Ziegler v. Komise, bod 201 výše, EU:C:2013:513, bod 167; viz rozsudek Team Relocations a další v. Komise, bod 201 výše, EU:C:2013:464, bod 187 a citovaná judikatura).

203 Z toho vyplývá, že na základě žádosti ve smyslu bodu 35 pokynů z roku 2006 musí být každý spis objektivně přezkoumán. V projednávaném případě je třeba konstatovat, že snížení pokuty společnosti [*důvěrné*] a nesnížení pokuty žalobkyň jsou výsledkem takové analýzy provedené Komisí v rámci bodu 35 pokynů z roku 2006 a že Komise použila tytéž parametry při analýze obou dotčených podniků.

204 V tomto ohledu jak z napadeného rozhodnutí, tak ze samostatného rozhodnutí, jež uvádějí tytéž zásady, vyplývá, že za účelem posouzení platební schopnosti provedla Komise ekonomickou a finanční analýzu schopnosti žalobkyň a společnosti [*důvěrné*] platit, jakož i dopad případné pokuty na jejich životaschopnost. Vzala v úvahu finanční situaci dotčeného podniku, jakož i interní finanční předpoklady, a vycházela z řady finančních ukazatelů měřících ziskovost, solventnost, schopnost zadlužení a vliv pokuty na hodnotu podniku. Zohlednila rovněž postoj akcionářů podniku.

205 Vyplývá z toho, že finanční situace společnosti [*důvěrné*] byla v kritickém stavu, zatímco finanční situace žalobkyň byla dobrá, což ostatně připustily i samotné žalobkyně na jednání. Rovněž rizikový profil společnosti [*důvěrné*] byl považován za negativní a rizikový profil žalobkyň za pozitivní. Stejně tomu bylo i v případě jiných ukazatelů uplatněných s cílem přezkoumat opodstatněnost žádosti obou dotčených podniků o snížení částky pokuty na základě platební neschopnosti.

206 Vzhledem k tomu, že situace žalobkyň není srovnatelná se situací společnosti [*důvěrné*], nemůže výtka vycházející z údajného nerovného zacházení obstát.

207 Zadruhé žalobkyně Komisi vytýkají, že konkrétně nepřezkoumala jejich finanční situaci.

208 Jak vyplývá z předchozích bodů, Komise za účelem posouzení platební schopnosti provedla ekonomickou a finanční analýzu schopnosti žalobkyň platit a vlivu případné pokuty na jejich životaschopnost. Zohlednila ukazatele uvedené v bodě 204 výše. Tvrzení, že Komise konkrétně nezkoumala finanční situaci žalobkyň, tedy nemůže obstát.

209 Dále je třeba uvést, že se žalobkyně ve skutečnosti nedovolávají zjevně nesprávného posouzení jejich platební schopnosti, ale spíše kritizují přísné uplatnění kritérií bodu 35 pokynů. Navíc, jak již bylo konstatováno v bodě 205 výše, žalobkyně potvrdily, že je jejich finanční situace dobrá.

210 Nadto vyjádření žalobkyň, jako jsou například odkazy na hospodářskou krizi nebo finanční charakteristiky společnosti [*důvěrné*] (podnik kotovaný na burze) ve srovnání s charakteristikami žalobkyň (nekótovaný rodinný podnik), nepředstavují dostatečné objektivní důkazy za účelem splnění požadavků uvedených v bodě 199 výše.

211 Zatřetí žalobkyně tvrdí, že hospodářská soutěž již není jedním z cílů Unie, ale je zmíněna pouze v protokolu č. 27 o vnitřním trhu a hospodářské soutěži připojenému ke Smlouvě o Evropské unii a Smlouvě o fungování Evropské unie jako součást vnitřního trhu. Podle jejich názoru tato změna Komisi více než předtím vyzývá, aby při posouzení protisoutěžních praktik a jejich sankcí zohlednila situaci různých dotčených podniků a jejich finanční, ale i ekonomické a sociální zvláštnosti z hlediska cílů Unie, jak jsou definovány v článku 3 SEU.

212 V tomto ohledu stačí připomenout, že článek 3 SEU, ve spojení s protokolem č. 27 o vnitřním trhu a hospodářské soutěži, nezměnil cíl článku 101 SFEU ani pravidla pro ukládání pokut. Výtka, podle které Komise tím, že nezohlednila hospodářská a sociální omezení společnosti CFPR a značný pokles jejího obratu, porušila ustanovení článku 3 SEU a protokolu č. 27 o vnitřním trhu a hospodářské soutěži, proto nemůže obstát.

213 Z předcházejících úvah vyplývá, že projednávaný žalobní důvod je třeba zamítnout.

K podpůrně formulovaným návrhovým žádáním směřujícím ke změně výše pokuty

214 V rámci třetího bodu návrhových žádání žalobkyně navrhují, aby Tribunál snížil částku pokuty, která jim byla uložena. V této souvislosti Tribunál zejména žádají, aby snížil „sazbu za závažnost“ a kromě snížení za „spolupráci v rámci shovívavosti“ přiznal dodatečné snížení pokuty za „spolupráci nad rámec shovívavosti“, vzhledem k nezpochybnění skutkových okolností, které nastaly po 16. září 1993.

215 Úvodem je třeba připomenout, že pokud jde o soudní přezkum rozhodnutí Komise, která ukládají pokutu za porušení pravidel hospodářské soutěže, přezkum legality je doplněn pravomocí přezkumu v plné jurisdikci, která byla unijnímu soudu přiznána článkem 31 nařízení č. 1/2003 v souladu s článkem 2627 SFEU (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 8. prosince 2011, Chalkor v. Komise, C-386/10 P, Sb. rozh., EU:C:2011:815, body 53, 63 a 64). Tato pravomoc opravňuje soud, aby nad rámec pouhého přezkumu legality sankce nahradil posouzení Komise svým posouzením, a uloženou pokutu nebo penále tedy případně zrušil, snížil nebo zvýšil (viz rozsudek ze dne 8. prosince 2011, KME a další v. Komise, C-272/09 P, Sb. rozh., EU:C:2011:810, bod 103 a citovaná judikatura; v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. října 2011, Romana Tabacchi v. Komise, T-11/06, Sb. rozh., EU:T:2011:560, bod 265).

216 Kromě toho Tribunál při výkonu svých pravomocí v plné jurisdikci musí dodržovat zásadu rovného zacházení bez ohledu na to, zda se žalobkyně nejprve rozhodly pro postup při narovnání či nikoli.

217 Zaprvé, jak vyplývá z výše uvedeného (viz bod 160 výše), není žádný důvod ke snížení 17% sazby použité z důvodu závažnosti protiprávního jednání.

218 Zadruhé, pokud jde o návrh na změnu výše pokuty uložené žalobkyním z důvodu, že nezpochybnily skutkové okolnosti, které nastaly po 16. září 1993, je nutné připomenout, že oznámení o spolupráci nestanoví snížení za nezpochybnění skutkových okolností. Kromě toho, jak již bylo konstatováno v rámci žalobního důvodu vycházejícího z nesprávného posouzení jejich spolupráce ze strany Komise, posledně uvedená již měla dostatečné důkazy k prokázání účasti žalobkyň na protiprávním jednání, takže důkazy a prohlášení žalobkyň měly omezenou přidanou hodnotu. Tribunál má konečně za to, že jelikož tato spolupráce nemohla Komisi umožnit zcela nebo částečně sankcionovat kartelovou dohodu, není v rámci jeho pravomoci v plné jurisdikci namístě přiznat jim snížení pokuty „nad rámec shovívavosti“.

219 Vzhledem k tomu, že neexistují další poznatky, které by v projednávaném případě mohly vést ke změně výše pokuty uložené žalobkyním, musí být třetí bod jejich návrhových žádání zamítnut jako neopodstatněný.

220 Jelikož žádný z žalobních důvodů vznesených žalobkyněmi na podporu jejích návrhových žádání, směřujících ke zrušení nebo ke změně, není opodstatněný, je třeba žalobu zamítnout v plném rozsahu.

K nákladům řízení

221 Podle čl. 87 odst. 2 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a žalobkyně neměly ve věci úspěch, je důvodné posledně uvedeným uložit náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů

TRIBUNÁL (osmý rozšířený senát)

rozhodl takto:

1) Žaloba se zamítá.

2) Společnostem Timab Industries a Cie financière et de participations Roullier (CFPR) se ukládá náhrada nákladů řízení.

Gratsias Czúcz Popescu

Kančeva Wetter

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 20. května 2015.

Podpisy.

Obsah

Skutečnosti předcházející sporu 1

Řízení a návrhová žádání účastnic řízení 5

Právní otázky 6

K návrhovým žádáním znějícím na zrušení napadeného rozhodnutí 6

K postupu při narovnání 6

– Úvodní poznámky 8

– Ke zvýšení částky pokuty ve srovnání se sděleným rozpětím 10

– K nedostatečnosti analýzy 14

– K ostatním výtkám 16

K jednáním ve vzájemné shodě 17

K výši pokuty 19

– K porušení článku 23 nařízení č. 1/2003 19

– K závažnosti 20

– K polehčujícím okolnostem 22

– Ke shovívavosti 23

– K platební schopnosti a k situaci výjimečné krize 26

K podpůrně formulovaným návrhovým žádáním směřujícím ke změně výše pokuty 28

K nákladům řízení 28